

На основу члана 50. став 1. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС”, број 73/19) и члана 17. став 1. и члана 43. став 3. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 - УС, 72/12, 7/14 - УС, 44/14 и 30/18 - др. закон), на предлог Министарства финансија,

Влада доноси

ЗАКЉУЧАК

1. Усваја се Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2022. години, који је Савет Комисије за контролу државне помоћи усвојио на 211. седници одржаној 5. фебруара 2024. године, а који је саставни део овог закључка.

2. Овај закључак, ради реализације, доставити Министарству финансија и Комисији за контролу државне помоћи.

05 Број: 401-1891/2024
У Београду, 8. марта 2024. године

В Л А Д А

Тачност преписа оверава
ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Новак Неђић

ПРЕДСЕДНИК

Ана Брнабић, с.р.

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 401-00-00005/2023-01/3
Датум: 5. фебруар 2024. године
Сремска 3-5, Београд

**ИЗВЕШТАЈ О ДОДЕЉЕНОЈ ДРЖАВНОЈ ПОМОЋИ У РЕПУБЛИЦИ
СРБИЈИ У 2022. ГОДИНИ**

Фебруар 2024. године

РЕЗИМЕ ИЗВЕШТАЈА ЗА 2022. ГОДИНУ

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2022. годину сачињен је на основу Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19) и у складу са Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи („Службени гласник РС“, бр. 41/21 и 60/21).

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2022. годину представља аналитички преглед додељене државне помоћи у тој години, а ради свеобухватности прегледа и праћења кретања, приказани су и упоредни подаци за 2020. и 2021. годину.

Извештај се заснива на подацима који су прикупљени од давалаца државне помоћи (јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа, као и државних органа и органа државне управе). Од укупног броја јединица локалне самоуправе (174), 115 јединица је доставило обрасце прописане Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи. Преосталих 59 јединица локалне самоуправе није доставило своје податке за потребе израде извештаја за 2022. годину.

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2022. годину садржи податке о државној помоћи намењеној подстицању индустрије и услуга (сектор индустрије и услуга) али и помоћ додељену за подстицање пољопривредне производње (сектор пољопривреде). Помоћ додељена сектору пољопривреде приказана је само у подацима о укупно додељеним износима помоћи, с обзиром на то да се одредбе Закона о контроли државне помоћи не односе на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству. Такође, дат је приказ и укупне *de minimis* помоћи коју су даваоци доделили и та помоћ се у анализи података приказује посебно.

Учешће државне помоћи (у коју је укључена и пољопривреда) у бруто домаћем производу (у даљем тексту: БДП) 2022. године је 2,7%, док је учешће државне помоћи у БДП у 2021. години износило 3,5%, а у 2020. години 4,9%. У апсолутном износу, државна помоћ је додељена у укупном износу од 187.871 милион динара (1.599 милиона евра¹), док је у 2021. години додељена државна помоћ у износу од 221.876 милиона динара (1.887,6 милиона евра), а у 2020. години у укупном износу од 272.683 милиона динара (2.319 милиона евра).

Сектору пољопривреде 2022. године додељена је помоћ у апсолутном износу од 58.137 милиона динара (495 милиона евра), што у односу на 2020. и 2021. годину представља

¹Народна банка Србије, просечан званични средњи курс динара према еврџ за 2022. годину износи ЕУР 1 = РСД 117,4588

увећање за 39% односно 42%. Учешће ове помоћи у укупно додељеној државној помоћи 2022. године износило је 31%, док је 2021. и 2020. године износило 18,4% односно 15,4%. Помоћ која се додељује сектору пољопривреде се наводи у укупном износу с обзиром да се одредбе Закона о контроли државне помоћи не односе на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству у складу са Споразумом о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори”, број 83/08).

Државна помоћ је додељена сектору индустрије и услуга 2022. године у апсолутном износу од 120.439 милиона динара (1.025 милиона евра). Учешће ове помоћи у укупно додељеној државној помоћи 2022. године је износило 64%, 2021. године 52,9%, а 2020. године 30,2%. Ова помоћ у односу на 2020. и 2021. годину бележи значајан раст.

COVID-19 мере државне помоћи се као посебна категорија државне помоћи од 2020. године бележе и анализирају. Ову врсту помоћи даваоци су доделили ради отклањања и умањења последица изазваних пандемијом заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-Co-V-2. У 2022. години ова помоћ је додељена у апсолутном износу од 9.295 милиона динара (79,1 милион евра). Учешће ове помоћи у 2022. години у укупно додељеној државној помоћи је износило 5%. Ова помоћ у односу на 2020. и 2021. годину бележи значајно умањење када је износила 148.287 милиона динара односно 63.578 милиона динара.

Садржај

1. УВОД	6
1.1. Дефинисање основних појмова.....	7
1.2. Елементи државне помоћи	7
1.3. Услови под којима одређене мере не представљају државну помоћ	11
1.4. Усклађена државна помоћ.....	12
1.4.1. Увек усклађена државна помоћ (Члан 5. став 1. Закона)	13
1.4.2. Државна помоћ која може бити усклађена (Члан 5. став 2. Закона).....	13
1.5. Шема државне помоћи и индивидуална државна помоћ.....	13
1.6. Методологија израде извештаја о додељеној државној помоћи	14
2. ПРЕГЛЕД ПОДАТАКА ДОБИЈЕНИХ ОД ДАВАЛАЦА ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ	18
2.1. Подаци прикупљени од јединица локалне самоуправе и покрајинских органа и управа.....	19
2.1.1. Подаци прикупљени од јединица локалне самоуправе.....	19
2.1.2. Подаци прикупљени од покрајинских органа и управа	21
2.1.2.1. Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама.....	22
2.1.2.2. Покрајински секретаријат за привреду и туризам.....	23
2.1.2.3. Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу.....	24
2.1.2.4. Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова	24
2.1.2.5. Служба за реализацију програма развоја АПВ	25
2.2. Подаци прикупљени од државних органа и органа државне управе	26
2.2.1. Министарство финансија	27
2.2.2. Министарство финансија - Пореска управа	27
2.2.3. Министарство финансија - Управа царина.....	28
2.2.4. Министарство привреде	28
2.2.5. Министарство привреде - Фонд за развој Републике Србије.....	30
2.2.6. Министарство привреде - Развојна агенција Србије.....	32
2.2.7. Министарство информисања и телекомуникација	32
2.2.8. Министарство културе	34
2.2.9. Министарство културе - Филмски центар Србије.....	35
2.2.10. Министарство туризма и омладине.....	35
2.2.11. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања	36
2.2.12. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Национална служба за запошљавање	36
2.2.13. Министарство заштите животне средине.....	37
2.2.14. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре.....	37

2.2.15. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – Агенција за луке.....	39
2.2.16. Министарство рударства и енергетике.....	39
2.2.17. Министарство просвете, науке и технолошког развоја - Фонд за иновациону делатност.....	39
2.2.18. Министарство државне управе и локалне самоуправе.....	40
2.2.19. Републичка дирекција за имовину Републике Србије.....	40
2.2.20. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.....	41
3. АНАЛИЗА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА.....	42
3.1. Државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље у периоду 2020-2022. година.....	42
3.2. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године по категоријама.....	46
3.2.1. Хоризонтална државна помоћ.....	51
3.2.2. Регионална државна помоћ за улагање.....	56
3.2.3. Секторска државна помоћ.....	58
3.2.4. Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса.....	60
3.2.5. COVID-19 мере државне помоћи.....	61
3.3. Инструменти додељене државне помоћи у 2022. години у Републици Србији.....	62
3.3.1. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2022. године према инструментима доделе.....	65
3.3.1.1. Субвенције.....	66
3.3.1.2. Порески подстицаји.....	66
3.3.1.3. Повољни кредити.....	66
3.3.1.4. Остало.....	67
3.3.1.5. Гаранције.....	67
3.3.1.6. Отпис дуга.....	68
3.3.1.7. Смањење доприноса за обавезно социјално осигурање.....	68
4. ПОМОЋ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ (<i>de minimis</i> помоћ).....	69
5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА.....	71

1. УВОД

Комисија за контролу државне помоћи (у даљем тексту: Комисија) је самостална и независна организација која у складу са Законом о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19 – у даљем тексту: Закон) врши јавна овлашћења и има статус правног лица.

Савет Комисије је у току 2022. године одржао 53 седнице, на којима је донето укупно 289 аката. Од наведеног броја 100 аката чине решења о утврђивању постојања и оцени усклађености државне помоћи и 27 решења којима се обуставља поступак. Такође, пет аката се односи на дата мишљења о усклађености прописа, седам обавештења се односило на обавезу усклађивања са Законом, док се 36 обавештења односило на потребу пријаве државне помоћи, а 88 обавештења о достављеним упитима електронским путем.

Споразумом о стабилизацији и придруживању (Закон о потврђивању Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 83/08 - у даљем тексту: ССП)), чланом 73. став 5, Република Србија је ради обезбеђивања транспарентности у области државне помоћи, преузела обавезу да надлежним институцијама Европске уније редовно доставља годишњи извештај о државној помоћи, следећи методологију и приказ који је садржан у прегледу државне помоћи Европске уније.

У складу са Законом, Комисија сачињава годишњи извештај о додељеној државној помоћи у претходној години најкасније до трећег квартала текуће године на основу података прикупљених од давалаца државне помоћи и доставља га Влади на усвајање. Рок за достављање података је најкасније до 15. јуна текуће за претходну годину², међутим ради објективности и свеобухватности годишњег извештаја Комисија прихвата и достављене податке након прописаног рока.

Методологија израде годишњег извештаја о додељеној државној помоћи прописана је Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи чији је саставни део Образац I – Табела о додељеној државној помоћи ДДП.

² Члан 50. став 2. Закона о контроли државне помоћи

Годишњи извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији за 2022. годину (у даљем тексту: Извештај за 2022. годину) је 19. по реду годишњи извештај који је до сада сачињен³, а 12. израђен у складу са методологијом Европске уније.

1.1. Дефинисање основних појмова

Државна помоћ

Представља сваки стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода коју додељује давалац државне помоћи у било ком облику, којом се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга, којом се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније (члан 3. став 1. Закона).

Давалац државне помоћи

Надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине или јединице локалне самоуправе, или свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику (члан 4. став 1. Закона).

Корисник државне помоћи

Учесник на тржишту, односно свако правно и физичко лице које обавља економску делатност, тј. делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту а коме се додељује државна помоћ у било ком облику (члан 4. став 2. Закона). Довољно је доказати да корисник државне помоћи обавља економску активност и да послује на тржишту, при чему „природа“ корисника није релевантна, јер чак и непрофитне организације могу узети учешће у економским активностима, односно могу бити корисници државне помоћи.

1.2. Елементи државне помоћи

Упутством о начину за оцењивање да ли трансакција садржи државну помоћ („Службени гласник РС“, број 34/23) уређује се начин на који се оцењује да ли мера (трансакција) коју спроводи надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице

³ Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији у 2006. години је аналитички (упоредни) преглед додељене државне помоћи у 2004, 2005. и 2006. години, www.kkdp.gov.rs

локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима садржи државну помоћ.

Ако мера обухвата следеће кумулативне и међусобно условљене елементе трансакција садржи државну помоћ:

- (1) постојање учесника на тржишту;
- (2) стварни или потенцијални јавни расход или умањењено остварење јавног прихода (приписивост мере држави и њено финансирање јавним средствима);
- (3) стављање одређеног учесника на тржишту у повољнији положај у односу на конкуренте или давање предности производњи одређене робе и/или услуге (предност и селективност);
- (4) постојање опасности од нарушавања конкуренције на тржишту и утицаја на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

(1) Постојање учесника на тржишту

Правила о државној помоћи примењују се само ако је корисник помоћи учесник на тржишту.

Учесник на тржишту је свако правно или физичко лице које обавља економску делатност без обзира на његову правну форму (облик организовања), начин финансирања и власничку структуру (принцип неутралности).

Економска делатност представља делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту.

Учесник на тржишту је и свако правно или физичко лице, које није основано у циљу стицања добити (нпр. удружења, спортске организације, синдикати, верске заједнице, невладине и друге недобитне организације) ако обавља економску делатност, односно делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту.

Субјекти који су део јавне управе сматрају се учесником на тржишту ако обављају економску делатност, односно делатност производње или промета робе или пружања услуга на тржишту.

Учесником на тржишту сматра се и субјект који истовремено обавља економске и неекономске делатности, и то само у делу који се односи на обављање његове економске делатности, без обзира да ли је обавља као претежну или споредну.

(2) Стварни или потенцијални јавни расход или умањењено остварење јавног прихода (приписивост мере држави и њено финансирање јавним средствима)

Давање предности директно или индиректно учесницима на тржишту путем јавних средстава, која се могу приписати држави представљају два кумулативна услова, која се приликом оцењивања постојања државне помоћи и одређивања даваоца државне помоћи разматрају заједно (да ли постоји пренос јавних средстава и да ли се тај пренос може приписати држави).

Јавна средства обухватају средства из буџета Републике Србије, буџета локалне власти, организација за обавезно социјално осигурање, других фондова и средства сваког правног лица (јавних и приватних), које управља и/или располаже јавним средствима и додељује државну помоћ у било ком облику (пренос јавних средстава постоји и у случају када централна банка обезбеђује финансијска средства одређеној кредитној институцији).

Мера се може приписати држави када јавни орган директно додељује помоћ кориснику, као и када оснива посебно правно лице (јавно или приватно тело) да управља и/или располаже тим средствима, иако то тело ужива дискреционо право при расподели средстава (оснивањем самосталних тела за доделу државне помоћи не искључују се правила о државној помоћи).

(3) Стављање одређеног учесника на тржишту у повољнији положај у односу на конкуренте или давање предности производњи одређене робе и/или услуге (предност и селективност)

Мера је селективна ако се одређени учесник на тржишту ставља у повољнији положај у односу на конкуренте или се даје предност производњи одређене робе и/или услуга.

De jure селективност мере директно произилази из прописа и формалноправно је резервисана само за одређене учеснике на тржишту (за учеснике на тржишту одређене величине, који обављају делатност у одређеним секторима привреде или одређене правне форме; за новоосноване учеснике на тржишту или учеснике на тржишту; за категорије учесника на тржишту са одређеним карактеристикама или функцијама унутар групе; учеснике на тржишту у тешкоћама или учеснике на тржишту који обављају делатност увоза/извоза).

De facto селективност постоји у случајевима у којима, иако су формални критеријуми за примену мере утврђени на уопштен и објективан начин, структура мере је таква да се њеним ефектима стављају у знатно повољнији положај одређене категорије учесника на тржишту.

De facto селективност може наступити због услова или мера које је увела држава како би се одређеним учесницима на тржишту онемогућило остваривање користи (у случају пореске мере, односно давања пореског кредита само за велика улагања, из разлога административне ефикасности, сматра се да је мера *de facto* резервисана само за учеснике на тржишту са значајним финансијским средствима). Мера којом се даје предност учесницима на тржишту у одређеном (кратком) временском периоду сматра се *de facto* селективном.

Давање предности одређеном учеснику на тржишту у односу на конкуренте или производњи одређене робе и/или услуга представља сваку економску корист коју учесник на тржишту не би могао да оствари у уобичајеним тржишним околностима, без државне интервенције, односно без доделе државне помоћи. Ради утврђивања постојања предности оцењује се ефекат који мера има на учесника на тржишту, док облик мере није од значаја за процену да ли она доноси економску предност учеснику на тржишту, нити је релевантан узрок или циљ државне интервенције, као ни да ли је учесник на тржишту могао да је избегне или одбије. Предност постоји ако се државном интервенцијом остварује повољнији финансијски резултат одређеног учесника на тржишту, под условима који се разликују од уобичајених тржишних услова.

(4) Постојање опасности од нарушавања конкуренције на тржишту и утицаја на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније

Додела јавних средстава учесницима на тржишту представља државну помоћ ако се нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и ако утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Ако се мером помоћи побољшава положај корисника те помоћи у односу на друге учеснике на тржишту сматра се да таква мера нарушава или постоји опасност да ће се нарушити конкуренција на тржишту. Нарушавање конкуренције на тржишту, у смислу члана 3. став 1. Закона постоји ако се даје предност одређеном учеснику на тржишту у либерализованом сектору, у којем постоји, или би могла да постоји, конкуренција на тржишту.

Ако је учеснику на тржишту поверена обавеза обављања одређене услуге од јавног интереса (ако се иста може поверити трећој страни) није искључена могућност за нарушавање конкуренције на тржишту.

Давање јавних средстава учесницима на тржишту представља државну помоћ у складу са чланом 3. став 1. Закона, само у мери у којој утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније (не утврђује се да ли помоћ заиста има утицај на трговину Републике Србије и земаља чланица Европске уније, већ је довољно утврдити да ли та помоћ може да утиче на ту трговину).

Сматра се да давање јавних средстава учесницима на тржишту може имати утицај на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније иако корисник није директно укључен у прекограничну трговину (због субвенције отежава се другим учесницима на тржишту улазак на тржиште одржавањем или повећавањем локалног снабдевања).

1.3. Услови под којима одређене мере не представљају државну помоћ

Помоћ која се додељује за обављање неекономских делатности које су у искључивој надлежности Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као што су војска, полиција, безбедност и контрола авио саобраћаја, надзор против загађења, и других сличних облика искључиве или поверене надлежности, не представља државну помоћ.

Поред наведених околности, у ситуацији када се помоћ додељује за спровођење економских делатности а нису кумулативно испуњени одговарајући критеријуми (довољно је да један од четири критеријума за утврђивање државне помоћи није испуњен), конкретна мера не представља државну помоћ. Закон је навео примере конкретних ситуација када мера не доводи до економске предности учесника на тржишту или нема значајан утицај на нарушавање конкуренције, сходно чему није могуће утврдити постојање државне помоћи.

Наиме, члан 6. Закона прописује да накнада за обављање услуге од општег економског интереса не омогућава предност учеснику на тржишту који је прима, те самим тим и не представља државну помоћ ако испуњава следеће услове:

1) одговарајућим актом (законом, одлуком, уговором и сл.) учеснику на тржишту је поверена обавеза обављања одређене услуге од општег економског интереса, уз јасно дефинисан обим и садржај те услуге;

2) параметри на основу којих се израчунава висина накнаде утврђени су унапред на објективан и транспарентан начин;

3) висина накнаде не премашује износ неопходан за покривање свих или дела трошкова који су настали при извршењу обавезе обављања услуге од општег економског интереса, узимајући у обзир релевантне приходе који су остварени обављањем те услуге и разумну добит;

4) ако је учесник на тржишту коме је поверена обавеза обављања одређене услуге од општег економског интереса изабран у конкурентном поступку јавног надметања чиме се постиже одређивање најадекватније накнаде за обављање те услуге, или, ако учесник на тржишту није изабран у конкурентном поступку јавног надметања, накнада је одређена на основу анализе трошкова (узимајући у обзир и приход и разумну добит) које би приликом обављања одређене услуге од општег економског интереса имао типични учесник на тржишту којим се добро управља, који располаже потребним средствима и остварује позитивне финансијске резултате пословања.

Исти члан прописује и ситуацију када трансакција не садржи државну помоћ, односно ако се надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима понаша у складу са уобичајеним тржишним околностима у конкретној ситуацији, на начин како би се понашао типични учесник на тржишту у приватној својини, сходно условима и критеријумима које ближе уређује Комисија.

На исти начин и гаранција коју надлежни орган Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе и свако правно лице које управља и/или располаже јавним средствима даје у складу са тржишним условима не омогућава предност учеснику на тржишту, односно не представља државну помоћ.

Закон је у члану 8. истакао околност када додела средстава не ограничава или не нарушава конкуренцију на тржишту, самим тим не испуњава неопходан критеријум за утврђивање постојања државне помоћи. Помоћ мале вредности (*de minimis* помоћ) је помоћ која нема значајан утицај на нарушавање конкуренције на тржишту и на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније, под условом да не прелази одређени износ (новчани праг) који је ближе уређен подзаконским актима.

1.4. Усклађена државна помоћ

Законом су у члану 5. предвиђене околности у којима се државна помоћ сматра да је усклађена, сходно чему је направио јасну разлику између увек усклађене државне помоћи и државне помоћи која може бити усклађена уколико су испуњени одговарајући услови и критеријуми најчешће ближе прописани подзаконским актима.

1.4.1. Увек усклађена државна помоћ (Члан 5. став 1. Закона)

Увек усклађену државну помоћ представља помоћ која је социјалног карактера, намењена потрошачима без дискриминације у односу на порекло робе, односно производа, који чине конкретну помоћ, односно помоћ која се додељује ради отклањања штете проузроковане природним непогодама или у другим ванредним ситуацијама у складу са законом којим се уређује смањење ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама.

1.4.2. Државна помоћ која може бити усклађена (Члан 5. став 2. Закона)

Државна помоћ може бити усклађена ако се додељује ради:

- 1) унапређења економског развоја подручја у Републици Србији са изузетно ниским животним стандардом или са високом стопом незапослености;
- 2) отклањања озбиљног поремећаја у привреди Републике Србије или извођења одређеног пројекта од посебног значаја за Републику Србију и државу чланицу Европске уније;
- 3) унапређења развоја одређених привредних делатности или одређених привредних подручја у Републици Србији, ако се тиме не утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније;
- 4) унапређења заштите и очувања културног наслеђа, ако се тиме не нарушава или постоји опасност од нарушавања конкуренције на тржишту и утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније.

Услови и критеријуми у односу на које се оцењује усклађеност су ближе прописани подзаконским актима⁴.

1.5. Шема државне помоћи и индивидуална државна помоћ

Шема државне помоћи

Представља скуп свих прописа који чине основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени (познати), односно нацрта, или предлога прописа, који ће по доношењу представљати основ за доделу државне помоћи корисницима који нису унапред одређени - познати (члан 3. став 2. Закона).

⁴ О подзаконским актима више погледати интернет страницу Подзаконски акти (kkdp.gov.rs)

Индивидуална државна помоћ

Представља помоћ која се додељује на основу акта даваоца државне помоћи унапред одређеном кориснику или помоћ индивидуалном кориснику која се додељује на основу шеме државне помоћи, а за коју постоји обавеза пријаве на основу Закона (члан 3. став 3. Закона).

1.6. Методологија израде извештаја о додељеној државној помоћи

Методологија годишњег извештаја укључује начин прикупљања податка, приказивања државне помоћи и инструмената доделе у односу на њихову врсту, као и начин обраде и анализе података прикупљених од јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа, као и државних органа и органа државне управе.

- Прикупљање података о додељеној државној помоћи

Давалац државне помоћи дужан је да води евиденцију о додељеној државној помоћи и Комисији достави до 15. јуна текуће за претходну годину неопходне податке за сачињавање извештаја. За тачност и истинитост достављених података одговара давалац. Годишњи извештај о додељеној државној помоћи Комисија усваја најкасније до трећег квартала текуће године за претходну годину и подноси га Влади на усвајање.

Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о додељеној државној помоћи (у даљем тексту: Правилник) прописан је начин на који се подаци прикупљају. Наиме, подаци се достављају на Обрасцу 1 – Табела о додељеној државној помоћи ДДП, који садржи: податке о даваоцу и корисницима државне помоћи, актима којима се додељује индивидуална државна помоћ или шемама државне помоћи, правном основу за доношење акта или шеме (ако није пропис), податак о броју и датуму акта којим се додељује појединачна државна помоћ ако се додељује на основу шеме, податак да ли је Комисија оценила акт или шему и ако јесте податак о броју решења/другог акта Комисије, податак о додељеном износу државне помоћи, категорији (врсти) државне помоћи, инструменту доделе, извору финансирања и трајању државне помоћи.

- Приказ државне помоћи у односу на врсту помоћи

Чланом 4. Правилника прописано је да се државна помоћ разврстава, зависно од циља и износа додељене државне помоћи, према следећим категоријама/врстама:

1. Регионална државна помоћ:

1.1. регионална државна помоћ за улагање,

- 1.2. регионална оперативна државна помоћ,
2. Хоризонтална државна помоћ:
  - 2.1. државна помоћ за микро, мала и средња правна лица,
  - 2.2. државна помоћ за приступ финансирању за МСП,
  - 2.3. државна помоћ за истраживање, развој и иновације,
  - 2.4. државна помоћ за усавршавање,
  - 2.5. државна помоћ за запошљавање,
  - 2.6. државна помоћ ради отклањања штетних последица проузрокованих одређеном природном катастрофом,
  - 2.7. државна помоћ за спортску и вишенаменску рекреативну инфраструктуру,
  - 2.8. државна помоћ за локалну инфраструктуру,
3. Секторска државна помоћ:
  - 3.1. државна помоћ за заштиту животне средине и у сектору енергетике,
  - 3.2. државна помоћ у сектору културе и информисања,
  - 3.3. државна помоћ у сектору саобраћаја,
  - 3.4. државна помоћ за затварање рудника угља,
4. Државна помоћ за санацију и реструктурирање,
5. Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса,
6. Остало.

- Приказ инструмената доделе државне помоћи у односу на врсту

Државна помоћ може се доделити у различитим облицима који се за потребе ове области називају инструменти доделе државне помоћи.

Чланом 3. став 4. Закона предвиђено је да се државна помоћ може доделити путем следећих инструмената:

- 1) субвенција (бесповратна средства) или субвенционисана каматна стопа на кредите,
- 2) фискална олакшица (умањење или ослобођење од плаћања пореза, доприноса, царина и других фискалних дажбина),
- 3) гаранција државе, сваког правног лица које располаже и/или управља јавним средствима или другог даваоца државне помоћи, дата по условима повољнијим од тржишних,
- 4) одрицање од добити и/или дивиденде државе, локалне самоуправе или правног лица које управља или располаже јавним средствима,
- 5) отпис дуга према држави, локалној самоуправи или правном лицу које управља или располаже јавним средствима,
- 6) продаја или коришћење имовине у јавној својини по цени нижој о тржишне,

- 7) куповина или коришћење имовине по цени вишој од тржишне од стране државе, локалне самоуправе или правног лица које управља или располаже јавним средствима,
- 8) друге инструменте у складу са Законом.

Државна помоћ која се додељује кроз претходно наведене инструменте се мора транспарентно исказати кроз новчану противвредност, која за циљ поред транспарентности државне помоћи утиче и на кумулацију државне помоћи.⁵ Давалац је дужан да државну помоћ која се додељује у облику бесповратних средстава изражава у бруто износу, тј. износу пре одбитка пореза и других накнада. Ако се државна помоћ не додељује у облику бесповратних средстава, износ државне помоћи мора бити изражен у облику бесповратних средстава, тј. у њиховој (бруто) новчаној противвредности. Поред тога, државна помоћ која се исплаћује у више рата се мора дисконтовати на вредност у тренутку доделе при чему се за дисконтовање користи дисконтна стопа⁶ која важи у тренутку доделе.

- Преглед прикупљених података јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа и државних органа и органа државне управе

Обрада података се спроводи у оквиру две фазе израде годишњег извештаја које подразумевају преглед и анализу прикупљених података добијених од давалаца државне помоћи (јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа и државних органа и органа државне управе).

У оквиру прегледа прикупљених података, као прве фазе израде извештаја, дати су подаци о свим даваоцима државне помоћи, правним основима по којима је додељена државна помоћ, врстама државне помоћи и инструментима доделе државне помоћи који су укључени у извештај и чине део укупне додељене државне помоћи. Такође, дат је приказ и *de minimis* помоћи и правног основа по којем су даваоци доделили ову помоћ, што је исказано засебно и независно од укупних износа државне помоћи.

Да би пропис представљао шему државне помоћи или да би мера индивидуалне помоћи представљала државну помоћ, неопходно је да садржи пренос јавних средстава, на селективан начин којим ће се омогућити економска предност једном или више учесника на тржишту, што ће за последицу имати ограничавање или нарушавање конкуренције и утицај на конкуренцију и трговину са ЕУ⁷. Уколико један од четири елемената за

⁵ Кумулација представља збир додељене државне помоћи која има јединствен циљ и намену независно од врсте, инструмента доделе и даваоца државне помоћи. У циљу утврђивања преосталог дозвољеног износа конкретне државне помоћи, давалац је дужан да, пре доделе државне помоћи од корисника прибави писану изјаву да ли му је и по ком основу претходно додељена државна помоћ за исте оправдане трошкове, и изврши кумулацију. Оправдани трошкови су трошкови за које је дозвољено доделити државну помоћ у зависности од врсте и намене државне помоћи.

⁶ <https://kkdp.gov.rs/#rIdKamatnaStopa>

⁷ Више о елементима за утврђивање постојања државне помоћи погледати одељак 1.2.

утврђивање постојања државне помоћи није испуњен, сматраће се да конкретан пропис или индивидуална мера не представља државну помоћ. Стога, средства која су додељена на основу таквих прописа, нису уврштена у овај извештај, јер не представљају државну помоћ. Истовремено, ако се по одређеној шеми државне помоћи у току извештајне године није поступало, односно ако средства нису додељена иако су била одређена у буџету (нпр. нису спроведени јавни позиви), овај извештај није обухватио наведене податке, имајући у виду да није било корисника средстава.

- Анализа података прикупљених података јединица локалне самоуправе, покрајинских органа и управа, као и државних органа и органа државне управе

Анализа података се спроводи у оквиру друге фазе израде извештаја и чини је статистичка обрада података која уједно обједињује и релације у односу на претходне извештајне године (2020. и 2021. година). Како би било могуће да се прикажу релације у односу на претходну извештајну годину неопходно је да Влада усвоји извештај у текућој години за претходну.

Анализа података обухвата однос државне помоћи и основних макроекономских показатеља, укупно додељену државну помоћ по категоријама и инструментима, као и државну помоћ са и без помоћи додељене сектору пољопривреде. На крају је посебно анализиран и износ *de minimis* помоћи.

2. ПРЕГЛЕД ПОДАТАКА ДОБИЈЕНИХ ОД ДАВАЛАЦА ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ

У овом делу садржани су подаци о свим даваоцима државне помоћи, правни основи по којем је додељена државна помоћ, врсте државне помоћи и инструменти доделе државне помоћи који су укључени у извештај и чине део укупне додељене државне помоћи. Такође, дат је приказ и *de minimis* помоћи и правних основа по којем су је даваоци државне помоћи доделили иако се она у анализи података приказује посебно. Обрада података укључује и даваоце и правне основе по којима је одобрена помоћ у сектору пољопривреде премда се она у анализи података не рапчлањује и приказује се само у укупном износу.

Обрада података је укључивала 115 јединица локалне самоуправе (укључујући податке за 8 секретаријата Градске управе Града Београда и 2 секретаријата Градске управе Града Новог Сада), 25 покрајинских органа и управа, као и 28 државних органа и органа државне управе. Међутим, узимајући у обзир претходно објашњење да се у извештај не укључују сви добијени подаци, Извештај за 2022. годину, састављен је на основу података за 92 јединице локалне самоуправе (подаци за 82 општинске управе и 10 градских управа), пет покрајинских органа и управа и 20 државних органа и органа државне управе.

Дакле, у Извештају за 2022. годину обрађени су подаци прикупљени од 92 јединице локалне самоуправе и пет покрајинских органа и управа, као и од 20 државних органа и органа државне управе.

2.1. Подаци прикупљени од јединица локалне самоуправе и покрајинских органа и управа

2.1.1. Подаци прикупљени од јединица локалне самоуправе

Достављени извештајни подаци након обраде указују на то да су јединице локалне самоуправе (у даљем тексту: ЈЛС) у току 2022. године у највећој мери додељивале државну помоћ за обављање услуга од општег економског интереса, помоћ мале вредности односно *de minimis* помоћ (у даљем тексту: *de minimis* помоћ), затим државну помоћ која је сврстана у категорију „остало“, док је државна помоћ у оквиру мера за олакшавање пословања односно мера превазилажења кризе настале због проглашења COVID-19 пандемије значајно смањена у односу на претходне две извештајне године. Сва средства су додељена у укупном износу од **4.090.226.973,00** динара у који је урачуната државна помоћ, као и помоћ за пољопривреду и *de minimis* помоћ. У највећем броју случајева инструмент доделе државне помоћи су биле субвенције.

ЈЛС које су додељивале државну помоћ, *de minimis* помоћ и средства за подстицаје у пољопривреди су: Ада, Алексинац, Алибунар, Апатин, Аранђеловац, Бабушница, Бач, Барајево, Баточина, Београд (секретаријати за: јавне приходе, комунално-стамбене послове, финансије, имовинско-правне послове, информисање, привреду, саобраћај, омладину и спорт), Блаце, Бојник, Бољевац, Бор, Чачак, Чајетина, Чока, Црна Трава, Дољевац, Голубац, Горњи Милановац, Инђија, Ириг, Ивањица, Кањижа, Кикинда, Кладово, Књажевац, Косјерић, Ковачица, Ковин, Крагујевац, Крупањ, Крушевац, Кучево, Куршумлија, Лајковац, Лесковац, Љиг, Лозница, Мало Црниће, Мерошина, Младеновац, Ниш, Нова Црња, Нова Варош, Нови Кнежевац, Нови Сад (секретаријати за привреду и културу), Обреновац, Озаци, Опово, Панчево, Петровац на Млави, Пирот, Планиште, Пожаревац, Пожега, Пријеполје, Рашка, Рума, Сента, Шид, Смедерево, Смедеревска Паланка, Сокобања, Сопот, Србобран, Сремска Митровица, Стара Пазова, Суботица, Сврљиг, Тител, Уб, Ужице, Велика Плана, Велико Градиште, Владичин Хан, Владимирци, Врање, Вршац, Зајечар и Житиште.

ЈЛС које нису додељивале државну помоћ или су послале празне табеле: Ариље, Бела Паланка, Богатић, Бајина Башта, Бујановац, Босилеград, Деспотовац, Гаџин Хан, Кнић, Коцељева, Кула, Лучани, Неготин, Љубовија, Опово, Пећинци, Рача, Савски венац, Сомбор, Сурдулица, Тутин, Врњачка Бања и Чајетина.

- Регионална државна помоћ за улагање

Регионална државна помоћ за улагање додељена је у износу од **3.780.000,00** динара.

- Државна помоћ за заштиту животне средине

Државна помоћ за заштиту животне средине додељена је у износу од **14.300.311,00** динара.

- Државна помоћ за културу

Државна помоћ за културу додељена је у износу од **645.572.997,00** динара. Наведени износ обухвата доделу средстава за реализацију културних активности (износ од **285.604.997,00** динара), реализацију телевизијских пројеката јавног информисања (износ од **320.618.000,00** динара), као и средства која се додељују за реализацију филмских пројеката (износ од **39.350.000,00** динара).

- Остала државна помоћ

Државна помоћ која је сврстана у категорију „остало“ додељена је у износу од **748.913.184,00** динара.

- Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Државна помоћ у облику накнада за обављање услуга од општег економског интереса додељена је у износу од **1.505.984.290,00** динара (Град Београд има највећи удео у овом износу).

- COVID-19 мере државне помоћи

Државна помоћ која је за циљ имала подршку и олакшавање пословања, односно превазилажења кризе настале због COVID-19 пандемије додељена је у износу од **4.714.704,00** динара.

- Помоћ пољопривреди

Средстава подстицаја развоју пољопривредне делатности додељена су у износу од **203.182.232,00** динара.

- *De minimis* помоћ

Укупан збир *de minimis* помоћ износи **963.779.256,00** динара. Значајно је истаћи да су у оквиру *de minimis* помоћи на локалном нивоу подстицани предузетници, мала и средња правна лица, као и да су ублажаване последице кризе настале због проглашења COVID-19 пандемије. Такође, у оквиру ове помоћи је сврстана и помоћ намењена реализацији пројеката јавног информисања.

2.1.2. Подаци прикупљени од покрајинских органа и управа

Аутономна покрајина Војводина је доставила извештаје за покрајинске органе и управе и то за њих 25, од чега су пет покрајинских органа и управа препознати као даваоци државне помоћи. Подаци указују на то да је у току 2022. године у највећој мери додељивана државна помоћ за обављање услуга од општег економског интереса и *de minimis* помоћ. Средства су додељена у укупном износу од **2.187.314.917,00** динара у који је урачуната државна помоћ али и помоћ за пољопривреду и *de minimis* помоћ. У највећем броју случајева инструмент доделе државне помоћи су биле субвенције.

Покрајински органи и управе који су додељивали државну помоћ, *de minimis* помоћ и средства за подстицаје у пољопривреди су: Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама; Покрајински секретаријат за привреду и туризам; Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу; Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова; Служба за реализацију програма развоја АПВ.

Покрајински органи и управе који нису додељивали државну помоћ или су послали празне табеле: Скупштина АПВ; Служба Скупштине; Покрајинска Влада; Секретаријат Покрајинске Владе; Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство; Покрајински секретаријат за образовање, прописе, управу и националне мањине-националне заједнице; Покрајински секретаријат за здравство; Покрајински секретаријат за финансије; Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине; Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност; Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај; Покрајински секретаријат за спорт и омладину; Управа за капитална улагања Аутономне Покрајине Војводине; Дирекција за робне резерве АПВ; Управа за заједничке послове АПВ; Управа за имовину АПВ; Служба за управљање људским ресурсима; Служба за интерну ревизију; Покрајински заштитник грађана - Омбудсман; Правобранилаштво АПВ.

2.1.2.1. Покрајински секретаријат за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама

Покрајински секретаријат је доставио извештаје о додели укупних средства у износу од **1.518.222.098,00** динара. Средства су додељивана као државна помоћ у облику накнаде за обављање услуге од општег економског интереса, државна помоћ за културу и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе су биле субвенције.

Државна помоћ је додељена на основу: Закона о култури („Службени гласник РС“, број 72/09, 13/16, 30/16 - испр., 6/20, 47/21 и 78/21); Закона о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“, бр. 83/14, 58/15 и 12/16 – аутентично тумачење); Правилника о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник РС“, бр. 16/16 и 8/17); Решења о расподели средстава за Конкурс за суфинансирање пројеката из области јавног информисања осетљивих група у 2022. години, број: 137-451-6/2022-05 од 19. априла 2022. године; Решења о расподели средстава за Конкурс за унапређење професионалних стандарда у 2022. години, број: 137-401-15/2022-05 од 19. априла 2022. године; Решења о расподели средстава за Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја из области јавног информисања у 2022. години, број: 137-451-5/2022-05 од 19. априла 2022. године; Уредбе о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 105/16 и 112/17); као и на основу Уговора о преносу средстава између Министарства за културу и информисање и Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама 127 број: 451-30/2021 и Уговора о финансирању између Покрајинског секретаријата за културу, јавно информисање и односе с верским заједницама и Јавне медијске установе „Радио-телевизија Војводине“ број: 137-451-48/2022-04 од 7. фебруара 2022. године.

- Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Секретаријат је доделио државну помоћ у облику накнаде за обављање услуге од општег економског интереса и то у области јавног информисања у износу од **900.000.000,00** динара (издвојена за потребе рада Јавне медијске установе „Радио телевизија Војводине“).

- Државна помоћ за културу

Секретаријат је доделио средства у износу од **548.622.098,00** динара од кога је износ од **488.622.098,00** динара био намењен реализацији културних активности, док је износ од **60.000.000,00** динара био намењен реализацији пројеката филмске уметности.

- De minimis помоћ

Секретаријат је доделио средства у износу од **69.600.000,00** динара *de minimis* помоћи додељених у циљу остварења јавног интереса у области јавног информисања, кроз подршку реализацији пројеката јавног информисања.

2.1.2.2. Покрајински секретаријат за привреду и туризам

- De minimis помоћ

Секретаријат је доделио средства у износу од **427.708.692,00** динара у циљу подстицања предузетника, малих и средњих учесника на тржишту, запошљавања и подршке туризму, и то на основу: Јавног конкурса о додели бесповратних средстава привредним субјектима за суфинансирање пројеката од значаја за развој туристичког потенцијала АПВ у 2022. години - подизање нивоа квалитета и капацитета објеката туристичке супраструктуре број: 144-401-1/2022-04 (77.479.200,00 динара); Јавног конкурса за доделу бесповратних средстава привредним субјектима за суфинансирање пројеката од значаја за развој туристичког потенцијала АПВ у 2022. години - Набавка машина и опреме и увођење технолошких иновација у промоцији и пословању угоститељских објеката број: 144-401-4/2022-4 (105.470.000,00 динара); Јавног конкурса за доделу бесповратних средстава микро и малим привредним друштвима и предузетницима за субвенционисање трошкова за набавку репроматеријала у 2022. године (182.500.000,00 динара); Јавног конкурса за доделу бесповратних средстава микро и малим привредним друштвима и предузетницима за субвенционисање трошкова за набавку машина/опреме или за набавку софтвера или за стицање нематеријалне имовине у 2022. години (20.000.000,00 динара); Јавног конкурса за доделу бесповратних средстава привредним субјектима за допринос развоју социјалне економије у АПВ у 2022. (1.759.492,00 динара); Јавног конкурса за доделу бесповратних средстава за субвенционисање предузетника, микро и малих правних лица од интереса за развој и ревитализацију послова који се сматрају уметничким и старим занатима, односно пословима домаће радиности у 2022. години (3.000.000,00 динара); Јавног конкурса за доделу бесповратних средстава женском предузетништву за субвенционисање трошкова набавке машина/опреме, рачунарске опреме, софтвера или услуге у циљу иновирања и дигитализовања процеса производње и операција у домену маркетинга и трговине у

2022. години (7.500.000,00 динара); Јавног огласа за доделу субвенција за samozapošljavanje у АП Војводини у 2022. години (15.000.000,00 динара); Јавног позива за доделу субвенције послодавцима за запошљавање незапослених лица у АП Војводини у 2022. години (15.000.000,00 динара).

2.1.2.3. Покрајински секретаријат за регионални развој, међурегионалну сарадњу и локалну самоуправу

Секретаријат је доделио средства намењена регионалном развоју у укупном износу од **239.074.527,00** динара у циљу спровођења мера развојне политике Аутономне покрајине Војводине. Средства је доделио на основу Одлуке о образовању Буџетског фонда за спровођење мера развојне политике Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 26/17). Инструмент доделе су биле субвенције.

- Регионална државна помоћ за улагање

Од укупно наведеног збира износ од **166.149.944,00** динара био је намењен пројектима улагања.

- Помоћ пољопривреди

Од укупно наведеног збира износ од **72.924.583,00** динара био је намењен пројектима који се спроводе у сектору пољопривреде.

2.1.2.4. Покрајински секретаријат за социјалну политику, демографију и равноправност полова

- *De minimis* помоћ

Секретаријат је доделио средства у укупном износу од **1.764.600,00** динара на основу Правилника о поступку и критеријумима за доделу финансијских средстава за реализацију програма новог запошљавања жена које су у ситуацији партнерског и породичног насиља на територији АПВ (бр.139-401-7892/2021-01 од 04.08.2021.) у складу са којим је расписан Јавни конкурс за доделу средстава за реализацију програма новог запошљавања жена које су у ситуацији партнерског и породичног насиља на територији АП Војводине. Инструмент доделе су биле субвенције.

2.1.2.5. Служба за реализацију програма развоја АПВ

- *De minimis* помоћ

Служба за реализацију програма развоја АПВ је доделила средства у укупном износу од **545.000,00** динара на основу Финансијског плана и Програма рада Информативног центра а на основу Покрајинске скупштинске одлуке о буџету АПВ за 2022. годину и Одлуке о Служби за реализацију програма развоја АПВ („Службени лист АПВ“, број 51/14) ради реализација семинара на тему имплементације стандарда у производњу и пружање услуга са циљем повећања конкурентности микро, малих и средњих предузећа. Инструмент доделе су биле субвенције.

2.2. Подаци прикупљени од државних органа и органа државне управе

Достављени су извештаји за 28 државна органа и органа државне управе, од чега су 20 државних органа и органа државне управе препознати као даваоци државне помоћи.

Законом о министарствима („Службени гласник РС“, бр. 128/20 и 116/22 и 92/23 – др. закон) дошло је до измена у надлежностима министарстава због чега су нека министарства достављала извештаје из делокруга министарства у складу са претходним законом.

Укупно су додељена средства у износу од **189.239.310.335,00** динара (урачуната државна помоћ али и помоћ за пољопривреду и *de minimis* помоћ). Инструмент доделе државне помоћи су биле субвенције, кредити одобрени по повољнијим условима од тржишних, порески подстицаји, гаранције и инструмент „остало“.

Подаци указују на то да је у току 2022. године у највећој мери додељивана регионална државна помоћ за улагање, хоризонтална државна помоћ за запошљавање, државна помоћ за заштиту животне средине, државна помоћ за културу као и државна помоћ за обављање услуга од општег економског интереса и *de minimis* помоћ.

Државни органи и органи државне управе који су додељивали државну помоћ, *de minimis* помоћ и средства за подстицаје у пољопривреди су: Министарство финансија; Министарство финансија – Пореска управа; Министарство финансија - Управа царина; Министарство привреде; Министарство привреде – Фонд за развој Републике Србије; Министарство привреде – Развојна агенција Србије; Министарство информисања и телекомуникација; Министарство културе; Министарство културе – Филмски центар Србије; Министарство туризма и омладине; Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања; Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања – Национална служба за запошљавање; Министарство заштите животне средине; Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре; Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – Агенција за луке; Министарство рударства и енергетике; Министарство просвете, науке и технолошког развоја - Фонд за иновациону делатност; Министарство државне управе и локалне самоуправе; Републичка дирекција за имовину Републике Србије; Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Државни органи и органи државне управе који нису додељивали државну помоћ или су послали празне табеле: Министарство финансија - Управа за јавни дуг; Кабинет министра без портфеља задуженог за координацију равномерног регионалног развоја;

Министарство за бригу о селу; Министарство спорта; Министарство унутрашње и спољне трговине; Министарство за бригу о породици и демографију; Министарство науке, технолошког развоја и иновација; Министарство за јавна улагања; Министарство науке, технолошког развоја и иновација.

2.2.1. Министарство финансија

- COVID-19 мере државне помоћи

Министарство финансија је доделило средства у укупном износу од **2.977.069.790,00** динара на основу Закона о утврђивању гарантне шеме као мера подршке привреди за ублажавање последица пандемије болести COVID-19 изазване вирусом SARS-Co-V-2 („Службени гласник РС“, бр. 153/20 и 40/21), и то у износу од **71.389.443,00** динара (провизија за одобрење кредита) и у износу од **2.905.680.347,00** динара (активираних државних гаранција). Инструменти доделе биле су гаранције и категорија „остало“.

2.2.2. Министарство финансија - Пореска управа

Пореска управа додељује средства у складу са Законом о порезу на доходак грађана⁸, Законом о порезу на добит правних лица⁹ и Законом о доприносима за обавезно социјално осигурање¹⁰. Инструмент доделе државне помоћи је фискална олакшица (умањење или ослобађање од плаћања пореза – пореске олакшице). Укупан износ пореских олакшица је **49.903.973.977,00** динара.

- Регионална државна помоћ за улагање

Средства пореских олакшица додељена су у износу од **38.896.351.842,00** динара и то на основу Закона о порезу на добит правних лица.

⁸ („Службени гласник РС“, бр. 24/2001, 80/2002, 80/2002 - др. закон, 135/2004, 62/2006, 65/2006 - испр., 31/2009, 44/2009, 18/2010, 50/2011, 91/2011 - одлука УС, 7/2012 - усклађени дин. изн., 93/2012, 114/2012 - одлука УС, 8/2013 - усклађени дин. изн., 47/2013, 48/2013 - испр., 108/2013, 6/2014 - усклађени дин. изн., 57/2014, 68/2014 - др. закон, 5/2015 - усклађени дин. изн., 112/2015, 5/2016 - усклађени дин. изн., 7/2017 - усклађени дин. изн., 113/2017, 7/2018 - усклађени дин. изн., 95/2018, 4/2019 - усклађени дин. изн., 86/2019, 5/2020 - усклађени дин. изн., 153/2020, 156/2020 - усклађени дин. изн., 6/2021 - усклађени дин. изн., 44/2021, 118/2021, 132/2021 - усклађени дин. изн., 10/2022 - усклађени дин. изн., 138/2022, 144/2022 - усклађени дин. изн. 6/2023 - усклађени дин. Изн и 92/23.)

⁹ („Службени гласник РС“, бр. 25/2001, 80/2002, 80/2002 - др. закон, 43/2003, 84/2004, 18/2010, 101/2011, 119/2012, 47/2013, 108/2013, 68/2014 - др. закон, 142/2014, 91/2015 - аутентично тумачење, 112/2015, 113/2017, 95/2018, 86/2019, 153/2020 и 118/2021)

¹⁰ („Службени гласник РС“ бр. 84/2004, 61/2005, 62/2006, 5/2009, 52/2011, 101/2011, 7/2012 - усклађени дин. изн., 8/2013 - усклађени дин. изн., 47/2013, 108/2013, 6/2014 - усклађени дин. изн., 57/2014, 68/2014 - др. закон, 5/2015 - усклађени дин. изн., 112/2015, 5/2016 - усклађени дин. изн., 7/2017 - усклађени дин. изн., 113/2017, 7/2018 - усклађени дин. изн., 95/2018, 4/2019 - усклађени дин. изн., 86/2019, 5/2020 - усклађени дин. изн., 153/2020, 6/2021 - усклађени дин. изн., 44/2021, 118/2021, 10/2022 - усклађени дин. изн., 138/2022, 6/2023 - усклађени дин. изн. и 92/23)

- **Хоризонтална државна помоћ за запошљавање**

Средства пореских олакшица додељена су у износу од **11.007.622.135,00** динара и то на основу Закона о порезу на доходак грађана (1.908.881.714,00 динара) и Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање (9.098.740.421,00 динара).

2.2.3. Министарство финансија - Управа царина

- *De minimis* помоћ

Управа царина доделила је средства у износу од **90.409.673,00** динара на основу Уредбе о условима, начину и поступку ослобођења од царинских и других дажбина на увоз опреме („Службени гласник РС”, број 34/19). Инструмент је била фискална олакшица (умањење или ослобађање од плаћања царине).

2.2.4. Министарство привреде

Министарство је доделило средства у укупном износу од **23.792.965.444,00** динара и то као регионалну државну помоћ за улагање, помоћ за пољопривреду, COVID-19 мере државне помоћи и *de minimis* помоћ. Инструменти доделе су биле субвенције осим у случајевима мера државне помоћи које су се спроводиле у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије када се као инструмент доделе државне помоћи јављају кредити по повољнијим условима од тржишних, као и отпис дуга.

- **Регионална државна помоћ за улагање**

Министарство је доделило ову помоћ у укупном износу од **14.934.398.779,00** динара. Министарство је доделило **13.514.343.357,00** динара за привлачење инвестиција у производне/услугне делатности, док је за привлачења директних улагања у сектору хотелског смештаја додељено укупно **319.238.246,00** динара. Министарство средства додељује у складу са Законом о улагањима („Службени гласник РС” бр. 89/15 и 95/18), а на основу Уредбе о условима и начину привлачења улагања („Службени гласник РС”, бр. 27/16, 110/16, 18/18 и 37/18), Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања („Службени гласник РС”, број 01/19) и Уредбе о одређивању критеријума ради привлачења директних улагања у сектору хотелског смештаја („Службени гласник РС”, бр. 33/19 и 42/19).

Поред наведеног министарство је регионалну државну помоћ за улагање додељивало и на основу Програма о распореду и коришћењу средстава за унапређење производње у производним гранама од значаја за равномерни локални и регионални развој (Закључак Владе 05 број: 401-7358/2021-1 од 05. августа 2021. године и 05 број: 401-10110/2021 од 03. новембра 2021. године) у укупном износу од **1.100.817.176,00** динара.

- Помоћ пољопривреди¹¹

Министарство је доделило износ од **721.879.245,00** динара ради привлачења директних улагања у области производње прехранбених производа. Средства се додељују на основу Уредбе о одређивању критеријума ради привлачења директних улагања у области производње прехранбених производа („Службени гласник РС“, бр. 1/19 и 46/21).

- COVID-19 мере државне помоћи

Министарство привреде подршку привреди у виду COVID-19 мера спроводило је у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије, а у складу са Законом о утврђивању финансијске подршке привредним субјектима за одржавање ликвидности и обртна средства у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Службени гласник РС“, број 76/21)¹². Инструмент доделе били су кредити по повољнијим условима од тржишних, а Фонд је израчунао нето државну помоћ у одобреним кредитима у износу од **26.336.344,00** динара. Поред тога министарство је доставило и податак о укупном износу од **6.066.833.527,00** динара отписа дуга у сврху отклањања последица пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

- *De minimis* помоћ

У 2022. години министарство је доделило средства у укупном износу од **2.043.517.549,00** динара путем субвенција одређених као *de minimis* помоћ, на основу:

- Уредбе о утврђивању програма подршке малим предузећима за набавку опреме у 2022. години („Службени гласник РС“, бр. 33/22 и 144/22) у износу од **1.387.540.467,00** динара, путем субвенција, а реализација подршке се спроводила у сарадњи са Развојном агенцијом Србије;

¹¹ У складу са чланом 73. тачка 9. Закона о потврђивању споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС - Међународни уговори“, бр. 83/08)

¹² Овим законом је стављена ван снаге Уредба о утврђивању Програма финансијске подршке привредним субјектима за одржавање ликвидности и обртна средства у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Службени гласник РС“, бр. 54/20, 57/20 и 65/20 – др. закон)

- Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз развојне пројекте у 2022 години („Службени гласник РС”, број 43/23), и то путем субвенција у износу од **359.315.028,00** динара (реализација подршке се спроводила у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије, који је доставио податак за износ додељених субвенција);
- Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2022 години („Службени гласник РС”, број 4/22), и то путем субвенција у износу од **156.509.782,00** динара (реализација подршке се спроводила у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије, који је доставио податак за износ субвенција);
- Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за жене предузетнице и младе у 2022. години („Службени гласник РС”, број 4/22), и то путем субвенција у износу од **140.152.272,00** динара (реализација подршке се спроводила у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије, који је доставио податак за износ субвенција).

2.2.5. Министарство привреде - Фонд за развој Републике Србије

Извештај који доставља Фонд за развој Републике Србије (у даљем тексту: Фонд) се састоји из два дела, први део се односи на средства која Фонд додељује на основу Програма Фонда за развој Републике Србије (у даљем тексту: Програм), односно из сопствених средстава - путем кредита одобрених по повољнијим условима од тржишних (у даљем тексту: кредит), а други део представља друге послове које Фонд обавља у име и за рачун Републике Србије, у складу са законом где Фонд за неког другог спроводи доделу средстава – путем кредита и субвенција.

а) Додела средстава на основу Програма Фонда

Укупна средства која је Фонд доделио на основу Програма у 2022. године износе **361.358.446,00** динара. Средства су додељена као регионална државна помоћ за улагање и *de minimis* помоћ.

- Регионална државна помоћ за улагање

Фонд додељује средства за реализацију улагања у инвестиционе пројекте и у набавку обртних средстава као регионалну државну помоћ за улагање и регионалну оперативну

државну помоћ. Тако је Фонд за мере које спроводи у складу са својим програмом доделио износ од **221.823.730,00** динара (146.220.419,00 динара регионална државна помоћ за улагање и 75.605.311,00 динара оперативна помоћ) нето државне помоћи садржане у одобреним кредитима по повољнијим условима.

- *De minimis* помоћ

Фонд је доделио средства у укупном нето износу државне помоћи садржане у кредиту од **139.532.716,00** динара у складу са Програмом и следећим уредбама Министарства привреде:

- Уредба о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз развојне пројекте у 2022. години (125.854.426,00 динара);
- Уредба о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2022. години (7.981.776,00 динара);
- Уредба о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за жене предузетнице и младе у 2022. години (5.696.514,00 динара).

б) Додела средстава у оквиру других послова које Фонд обавља у име и за рачун Републике Србије

Поред тога у име и за рачун Министарства привреде Фонд је додељивао субвенције на основу: Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз развојне пројекте у 2022. години; Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2022. години; Уредбе о утврђивању Програма подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за жене предузетнице и младе у 2022. години. Детаљни приказ је у одељку 2.2.5.

У име и за рачун Министарства привреде Фонд је спроводио и COVID-19 мере у складу са Законом о утврђивању финансијске подршке привредним субјектима за одржавање ликвидности и обртна средства у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Службени гласник РС“, број 76/21). Детаљни приказ је у одељку 2.2.5.

У име и за рачун Министарства туризма и омладине Фонд је додељивао кредите у складу са Уредбом о условима и начину доделе и коришћења кредитних средстава за

подстицање квалитета туристичке понуде („Службени гласник РС“, број 12/22). Детаљни приказ је у одељку 2.2.10.

2.2.6. Министарство привреде - Развојна агенција Србије

- *De minimis* помоћ

Развојна агенција Србије је у току 2022. године доделила *de minimis* помоћ и то у укупном износу од **190.297.977,00** динара. Средства су додељивана у складу са Програмом подршке привредним друштвима за промоцију извоза у 2021. години (у износу од 32.660.734,00 динара), Програмом подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК у 2020. години (у укупном износу од 17.571.205,00 динара) и Програмом подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК у 2021. години (у укупном износу од 140.066.038,00 динара). Инструмент доделе је субвенција.

2.2.7. Министарство информисања и телекомуникација

Министарство информисања и телекомуникација је у току 2022. године доделило средства у укупном износу од **13.016.101.951,00** динар, и то у складу са: Законом о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС“, бр. 83/14, 58/15 и 12/16 – аутентично тумачење); Законом о привременом уређивању начина наплате таксе за јавни медијски сервис („Службени гласник РС“, бр. 112/15, 108/16, 95/18, 86/19, 153/20, 129/21 и 142/22); Законом о јавним медијским сервисима („Службени гласник РС“, бр. 83/14, 103/15, 108/16, 161/20, 129/21 и 142/22); Правилником о суфинансирању пројеката за остваривање јавног интереса у области јавног информисања („Службени гласник РС“, бр. 16/16 и 8/17); Одлуком Министарства културе и информисања, број: 451-04-124/2022-04, од 24. јануара 2022. године; Одлуком Министарства културе и информисања, Број: 401-01-353/2022-04, од 23. јуна 2022. године; Закључком Владе 05 Број: 401-316/2022 од 20. јануара 2022. године; Одлуком Министарства културе и информисања, Број: 401-01-354/2022-04, од 28. јуна 2022. године; Одлуком Министарства културе и информисања, Број: 401-01-353/2022-04, од 23. јуна 2022. године и Одлуком Министарства културе и информисања, Број: 401-01-354/2022-04, од 28. јуна 2022. године.

Према наведеном правном оквиру државна помоћ је разврстана као државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса, државна помоћ за културу односно информисање, као и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе је субвенција с тим што се код услуга од општег економског интереса јавља и такса као инструмент доделе државне помоћи.

- **Државна помоћ у области јавног информисања**

На основу Одлуке Министарства културе и информисања, број: 451-04-124/2022-04, од 24. јануара 2022. године расписани су конкурси у наставку текста на основу којих је додељен укупан износ од **156.000.000,00** динара, и то: Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја на језицима националних мањина у 2022. години (41.000.000,00 динара); Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја намењених особама са инвалидитетом у 2022. години (15.000.000,00 динара); Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја за телевизије у 2022. години (70.000.000,00 динара); Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја који промовишу и афирмишу теме из области културе у 2022. години (30.000.000,00 динара).

- **Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса**

Министарство културе и информисања доделило је средства за остваривање интереса у области јавног информисања и то за јавно информисање које кроз своју програмску шему реализије Јавна медијска установа „Радио-телевизија Србије“ (РТС) и Јавна медијска установа „Радио-телевизија Војводине“ (РТВ). У току 2022. године средства су додељена путем субвенције и путем наплате таксе за јавни медијски сервис, као инструментима доделе државне помоћи¹³.

Износ средстава који је додељен у 2022. години за ове намене је **12.728.211.951,00** динар. Од укупно додељених средстава износ од 95.000.000,00 динара додељен је РТС-у путем субвенција за пројектно финансирање јавних медијских сервиса (пројекат дигитализације архива), док му је државна помоћ додељена путем такси у износу од 10.302.258.883,00 динара за обављање основне делатности пружања услуга јавног информисања. Државна помоћ додељена РТВ путем субвенција износила је 35.000.000,00 динара за пројектно финансирање јавних медијских сервиса (пројекат дигитализације архива), док му је државна помоћ додељена путем такси у износу од 2.295.953.068,00 динара за обављање основне делатности пружања услуга јавног информисања.

¹³ Обавештење Комисије о усклађености Закона о јавним медијским сервисима Број: 011-00-10/2022-01 од 13. јуна 2022. године

- *De minimis* помоћ

У складу са Одлуком Министарства културе и информисања, број: 451-04-124/2022-04, од 24. јануара 2022. године расписани су конкурси, у наставку текста, на основу којих је додељен укупан износ од **131.890.000,00** динара (директно на основу ове одлуке је додељено 7.390.000,00 динара), и то: Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја за радио у 2022. години (32.000.000,00 динара); Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја за интернет медије у 2022. години (30.000.000,00 динара); Конкурс за суфинансирање пројеката организовања и учешћа на стручним, научним и пригодним скуповима, као и унапређивања професионалних и етичких стандарда у области јавног информисања у 2022. години (18.000.000,00 динара); Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја за штампане медије и сервисе новинских агенција у 2022. години (34.500.000,00 динара); Конкурс за суфинансирање пројеката производње медијских садржаја који се реализују путем електронских медија чији издавачи имају седиште на територији АП Косово и Метохија у 2022. години (10.000.000,00 динара). Инструмент доделе била је субвенција.

2.2.8. Министарство културе

Министарство културе је у току 2022. године доделило износ од **4.149.173.745,00** динара за остваривање циљева у култури, односно за државну помоћ за културу и *de minimis* помоћ. Средства су додељена путем субвенција као инструмента доделе.

- Државна помоћ за културу

Министарство је државну помоћ за културу доделило у укупном износу од **4.076.100.540,00** динара. Државну помоћ је додељивало на основу Уредбе о подстицајима инвеститору да у Републици Србији производи аудиовизуелно дело („Службени гласник РС“, бр. 132/21 и 57/22) у износу од **1.977.839.348,00** динара, као и на основу Уредбе о начину, критеријумима и мерилима за избор пројеката у култури из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 105/16 и 112/17) у укупном износу од **2.098.261.192,00** динара (савремено стваралаштво и креативне индустрије износ од 1.107.116.071,00 динара, заштита културног наслеђа и дигитализација износ од 670.274.203,00 динара и међународна сарадња износ од 320.870.918,00 динара).

- *De minimis* помоћ

Ова врста помоћи је додељена на основу Уредбе о подстицајима инвеститору да у Републици Србији производи аудиовизуелно дело и то у укупном износу од **73.073.205,00** динара.

2.2.9. Министарство културе - Филмски центар Србије

Филмски центар Србије је доделио средства у укупном износу од **881.550.762,00** динара за достизање културних циљева у области филмске уметности. Доделио је државну помоћ за културу и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе су биле субвенције.

- Државна помоћ за културу

Филмски центар Србије је доделио износ од **770.025.000,00** динара као државну помоћ за културу, и то на основу: Закона о кинематографији („Службени гласник РС“; бр. 99/11, 2/12 - испр. и 46/14 – одлука УС), Уредбе о критеријумима, мерилима и начину избора пројеката у култури који се финансирају и суфинансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине, односно јединица локалне самоуправе и Упутства о додели средстава Филмског центра Србије број 03-220 од 21. фебруара 2022. године.

- *De minimis* помоћ

De minimis помоћ је додељена у укупном износу од **111.525.762,00** динара и то путем субвенција, а на основу Упутства о додели средстава Филмског центра Србије број 03-220 од 21. фебруара 2022. године, и то за финансирање: преддигитализације и дигитализације биоскопа, стимулације биоскопског приказивања домаћих филмова, дистрибуције домаћег дугометражног играног филма, стимулације гледаности, стимулације учествовања домаћих филмова на иностраним фестивалима и стимулације дистрибуције.

2.2.10. Министарство туризма и омладине

- *De minimis* помоћ

Средства која се додељују на основу Уредбе о условима и начину доделе и коришћења кредитних средстава за подстицање квалитета туристичке понуде („Службени гласник РС“, број 12/22) министарство је доделило *de minimis* помоћ укупном износу од

1.684.277,00 динара. Министарство реализује уредбу у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије. Инструмент доделе државне помоћи су кредити одобрени по повољнијим условима од тржишних, а износ представља нето износ државне помоћи садржане у одобреним кредитима.

2.2.11. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Министарство је доделило средстава у укупном износу од **625.095.653,00** динара у складу са Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 32/13 и 14/22 - др. закон). Средства су додељена као хоризонтална државна помоћ за запошљавање и као *de minimis* помоћ. Инструмент доделе су биле субвенције.

- Хоризонтална државна помоћ за запошљавање

Износ од **550.710.341,00** динара чине износи додељивани на основу одлука о додели средстава у складу са чланом 40. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.

- *De minimis* помоћ

Износ од **74.385.312,00** динара чине средства додељивана на основу одлука о додели средстава по Јавном позиву за доделу средстава за побољшање услова рада у предузећима за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом у 2022. години у вези са чланом 41. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.

2.2.12. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Национална служба за запошљавање

Национална служба за запошљавање доделила је средства у укупном износу од **1.995.802.525,00** динара, и то у складу са Законом о запошљавању и осигурању за случај незапослености („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 30/10 - др. закон, 88/10, 38/15, 113/17 - др. закон, 113/17 и 49/21) и Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом. Средства су додељена као хоризонтална државна помоћ за запошљавање и као *de minimis* помоћ. Инструмент доделе су биле субвенције.

- **Хоризонтална државна помоћ за запошљавање**

Национална служба за запошљавање је доделила средства у укупном износу од **173.643.180,00** динара и то за: зараде за особе са инвалидитетом без радног искуства (151.947.413,00 динара), зараде лица ангажованог на пружању стручне подршке на радном месту - радна асистенција (13.132.379,00 динара) и рефундацију примерених трошкова прилагођавања радног места (8.563.388,00 динара).

- ***De minimis* помоћ**

Национална служба за запошљавање је у 2022. години доставила податаке о додељеном износу средстава од **1.782.159.344,00** динара. Средства су опредељена као помоћ мале вредности и то за: samozapošljavanje (1.330.579.518,00 динара), обуке на захтев послодавца за незапослене (61.113.750,00 динара), обуке за потребе послодавца за запосленог (336.000,00 динара), запошљавање приправника (256.675.578,00 динара) и стицање практичних знања (133.454.498,00 динара).

2.2.13. Министарство заштите животне средине

- **Државна помоћ за заштиту животне средине**

Министарство је доделило износ од **3.418.285.726,00** динара на основу Уредбе о висини и условима за доделу подстицајних средстава („Службени гласник РС“, бр. 88/09, 67/10, 101/10, 86/11, 35/12, 48/12, 41/13, 81/14, 30/15, 44/16, 43/17, 45/18, 20/19, 49/20, 51/21 и 49/22), као државну помоћ за заштиту животне средине, односно за државну помоћ за управљање отпадом. Инструмент доделе су биле субвенције.

2.2.14. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре

Министарство је у току 2022. године доделило средства у укупном износу од **5.647.145.862,00** динара и то за услуге од општег економског интереса, државну помоћ у сектору саобраћаја, COVID-19 мере и *de minimis* помоћ. Инструменти доделе су биле субвенције.

- **Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса**

Програмом о распореду и коришћењу средстава субвенција за „Србија воз“ а.д. (Закључак Владе 05 Број: 401-53/2022 од 13. јануара 2022. године) додељена су средства у складу са Уговором о обавези јавног превоза „Србија Воз“ а.д. и то у износу од **4.440.000.000,00** динара.

- **COVID-19 мере државне помоћи**

У складу са Програмом о распореду и коришћењу средстава субвенција за „Србија карго“ а.д. за 2022. годину (Закључак Владе 05 број: 401-54/2022 од 13. јануара 2022. године) додељена су средства у износу од **220.000.000,00** динара за „Србија карго“ а.д. ради отклањања штетне последице у пословању проузрокованих епидемијом болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2.

- **Државна помоћ у сектору саобраћаја**

Министарство је ову помоћ доделило на основу Одлуке о спровођењу поступка за доделу средстава као стимулативних мера путем јавног позива за унапређење комбинованог транспорта за 2022. годину (број: 401-00-496/2022-01 од 25.03.2022. године) у укупном износу од **73.059.364,00** динара.

- ***De minimis* помоћ**

De minimis помоћ је додељена у укупном износу од **914.086.498,00** динара. Средства су додељена на основу Програма о распореду и коришћењу субвенција за подршку у раду домаћих превозника терета у друмском саобраћају због настале штете у пословању проузроковане ратним дејствима у Украјини (6.000.000,00 динара) и Уредбе о условима и начину спровођења субвенционисане набавке путничких возила за потребе обнове возног парка такси превоза као јавног превоза („Службени гласник РС”, број 132/21) (908.086.498,00 динара).

2.2.15. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре – Агенција за луке

- *De minimis* помоћ

Агенција је на основу Закона о пловидби и лукама на унутрашњим водама („Службени гласник РС”, број 73/10, 121/12, 18/15, 96/15-др. закон, 92/16, 104/16-др. закон, 113/17-др. закон и 41/18) доделила *de minimis* помоћ као мере помоћи због обуставе речног путничког саобраћаја изазаване појавом заразне болести SARS-COVID-19, као и ради унапређења путничког саобраћаја, у укупном износу од **903.673,00** динара. Инструмент доделе представља умањење обавезне накнаде док се износ одобрених средстава обрачунава као разлика између прописане накнаде и стварне накнаде која је плаћена.

2.2.16. Министарство рударства и енергетике

- Државна помоћ за заштиту животне средине

Министарство је доставило извештај за средства у износу од **22.469.318.665,00** динара од којих је износ од **22.052.818.665,00** динара додељен у складу са Уредбом о подстицајним мерама за производњу електричне енергије из обновљивих извора и из високоефикасне комбиноване производње електричне и топлотне енергије („Службени гласник РС”, бр. 56/16, 60/17 и 91/18). Средства су додељена путем *feed-in* тарифа, као инструмента доделе државне помоћи који је приказан у оквиру категорије инструмената „остало”. Поред тога у укупан износ средстава улазе и средства додељена на основу Закључка којим се усваја Програм о распореду и коришћењу средстава субвенција за Јавно предузеће „Електропривреда Србије“ Београд за 2022. годину у износу од **416.500.000,00** динара. Средства су додељена за реконструкцију турбина на блоковима ТЕ „Никола Тесла А” А3-А6 како би се омогућила комбинована производња електричне и топлотне енергије.

2.2.17. Министарство просвете, науке и технолошког развоја - Фонд за иновациону делатност

Фонд за иновациону делатност доделио је средства у износу од **1.956.354.521,00** динара и то као хоризонталну државну помоћ за истраживање и развој и *de minimis* помоћ. Инструмент доделе су биле субвенције.

- Горизонтална државна помоћ за истраживање и развој

Фонд за иновациону делатност доделио је државну помоћу на основу Програма акцелерације Катапулт верзије из 2021. године у износу од **1.326.875.696,00** динара.

- *De minimis* помоћ

Фонд за иновациону делатност доделио је средства на основу Приручника за иновационе ваучере, верзија 1.6 од 1. новембра 2021. године, Приручника Програма раног развоја, верзија 11 од 5. јула 2021. године, Приручника Програма паметни почетак верзија 1.0. од 15. децембра 2021, у износу од **629.478.825,00** динара.

2.2.18. Министарство државне управе и локалне самоуправе

- Државна помоћ додељена у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Министарство је доделило државну помоћ за ЈП „Службени гласник“ у износу од **233.694.802,00** динара у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса. Инструмент доделе је субвенција.

2.2.19. Републичка дирекција за имовину Републике Србије

- Регионална државна помоћ за улагање

Републичка дирекција за имовину Републике Србије је доделила државну помоћ у укупном износу од **429.322.300,00** динара, и то: „*Palfinger proizvodnja*“ д.о.о. из Београда (у износу од 118.262.200,00 динара), „*ZF Serbia*“ д.о.о. Панчево (у износу од 138.144.000,00 динара) и „*Hansgrohe*“ д.о.о. Београд (у износу од 172.916.100,00 динара). Дирекција одобрава доделу земљишта на основу Уредбе о условима, начину и поступку под којима се грађевинско земљиште у јавној својини може отуђити или дати у закуп по цени мањој од тржишне цене, односно закупнине или без накнаде, као и услове, начин и поступак размене непокретности („Службени гласник РС”, бр. 61/15, 88/15, 46/17, 30/18 и 53/21). Инструмент доделе државне помоћи била је додела грађевинског земљишта у јавној својини по повољнијим условима од тржишних, односно, без накнаде, а износ државне помоћи се израчунава као разлика између процењене тржишне цене и цене по којој је земљиште отуђено.

2.2.20. Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде

- Помоћ пољопривреди

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде доставило је извештај за Управу за аграрна плаћања која је доделила средства у износу од **57.138.800.566,00** динара а која су сврстана у помоћ за пољопривреду. Средства су додељивана у складу са следећим прописима: Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 10/13, 142/14, 103/15, 101/16 и 35/23); Законом о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 10/13-др. закон, 101/16, 67/21 - др. закон и 114/21); Законом о уређењу тржишта пољопривредних производа („Службени гласник РС“, број 67/21); Уредбом о расподели подстицаја у 2022. години („Службени гласник РС“, бр. 10/22, 30/22, 52/22, 67/22, 99/22, 126/22 и 144/22); Уредбом о утврђивању годишњег програма мера за спровођење одгајивачког програма за 2022. годину („Службени гласник РС“, број 30/22); Уредбом о ванредној интервентној мери подршке произвођачима брашна („Службени гласник РС“, број 67/22); Уредбом о утврђивању програма финансијске подршке пољопривредним произвођачима кроз откуп тржишних вишкова товних јунади у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-COV-2 („Службени гласник РС“, бр.113/20, 115/20, 118/20, 126/20 и 36/22); Уредбом о финансијској подршци пољопривредним газдинствима кроз олакшан приступ коришћењу кредита у отежаним економским условима услед болести COVID-19 изазване вирусом SARS-COV-2 („Службени гласник РС“, број 57/20); Уредбом о утврђивању програма финансијске подршке пољопривредним произвођачима сунцокрета рода 2022. године („Службени гласник РС“, бр. 94/22, 123/22, 126/22, 139/22 и 141/22). Инструмент доделе је субвенција.

3. АНАЛИЗА ПРИКУПЉЕНИХ ПОДАТАКА

Анализу података чини статистичка обрада података, која уједно обједињује и релације у односу на претходне извештајне године (2020. и 2021. година).

У овом делу Извештаја за 2022. годину дата је анализа односа државне помоћи и основних макроекономских показатеља исказаних у односу на укупну државну помоћ и државну помоћ умањену за COVID-19 мере, преглед укупне државне помоћи у периоду 2020-2022. година уз додатна објашњења о појединим категоријама државне помоћи и њиховим појединачним анализама, те анализа инструмената доделе државне помоћи у периоду 2020-2022. година. Поједине анализе укључују укупну помоћ додељену пољопривреди, с тим што је на крају анализиран и износ *de minimis* помоћи у периоду 2020-2022. година.

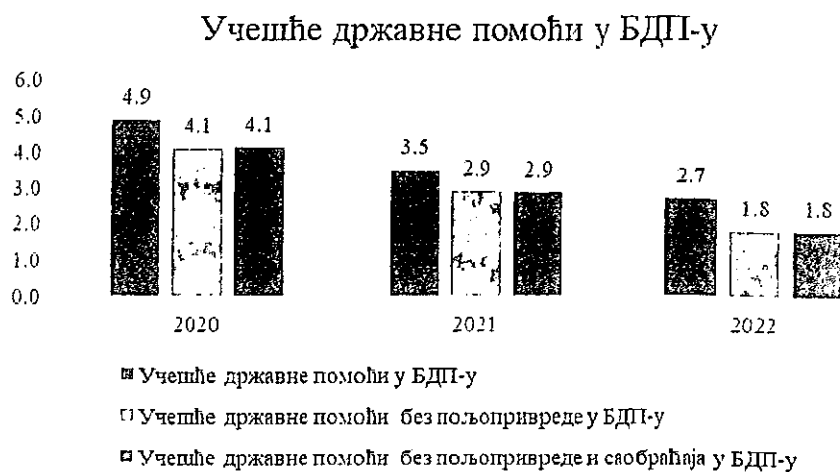
Дакле, у Извештају за 2022. годину анализирани су у укупном збиру подаци прикупљени од 92 јединица локалне самоуправе и пет покрајинских органа и управа, као и од 20 државних органа и органа државне управе.

3.1. Државна помоћ у Републици Србији у односу на основне макроекономске показатеље у периоду 2020-2022. година

Учешће укупне државне помоћи (која обухвата и пољопривреду) у БДП-у 2022. године је износило 2,7%, док је учешће у 2021. години износило 3,5%, а у 2020. години је износило 4,9%. У јавним расходима укупна државна помоћ је у 2022. години учествовала са 5,6% док је у 2021. и 2020. години учествовала са 7,5% и 10,1% (Табела 2.).

Укупно додељена државна помоћ привреди у 2022. години (из које је искључена пољопривреда) износи 129.734 милиона динара. Овако посматрана државна помоћ бележи учешће у БДП-у у 2022. години 1,8%, док је њено учешће у 2021. износило 2,9%, односно у 2020. години 4,1% (График 1.).

График 1: Кретање учешћа укупне државне помоћи у БДП-у у периоду 2020 – 2022. године

Умањење износа државне помоћи у 2022. години је у вези са донетим COVID-19 мерама које у укупној државној помоћи имају учешће од 5% што представља значајно ниже учешће него у 2021. години када је износило 28,7%, односно 54,4% у току 2020. године.

Табела 1: Државна помоћ у периоду 2020 – 2022. године (без пољопривреде и саобраћаја)

Показатељ	Дин/евра	2020. година	2021. година	2022. година
Државна помоћ	мил. динара	226.892	180.979	129.661
Државна помоћ	мил. евра	1.930	1.539	1.104
БДП	мил. динара	5.502.200	6.270.000	7.097.600
БДП	мил.евра	46.796	53.328	60.426
Државна помоћ у БДП-у	у %	4,1	2,9	1,8

Државна помоћ додељена привреди (без сектора пољопривреде и саобраћаја) је у 2022. години имала апсолутни износ од 129.661 милион динара са 1,8% учешћа у БДП-у.

Табела 2: Однос државне помоћи и БДП-а у периоду 2020-2022. година

Показатељ	јед. мере	2020. год.	2021. год.	2022. год.	Индекси	
					22/20	22/21
Државна помоћ	мил. дин.	272.683	221.876	187.871	69	85
Државна помоћ	мил. евра	2.319	1.887,6	1.599	69	85
БДП	мил. дин	5.502.200	6.270.000	7.097.600 ¹⁴	129	113
БДП	мил. евра	46.796	53.328	60.426	129	113
Државна помоћ у БДП-у	у %	4,9	3,5	2,7	53	76
Јавни расходи	мил. дин.	2.697.745	2.971.321	3.328.175 ¹⁵	123	112
Јавни расходи	мил. евра	22.944	25.272	28.335	123	112
Државна помоћ у јавним расходима	у %	10,1	7,5	5,6	56	75
Запослени	Број	2.149.000	2.213.000	2.253.000 ¹⁶	105	102
Државна помоћ по запосленом	дин.	126.888	100.260	83.387	66	83
Државна помоћ по запосленом	Евра	1.079	853,0	710,0	66	83
Становништво	Број	6.871.547	6.834.326	6.664.449 ¹⁷	97	98
Државна помоћ по становнику	дин.	39.683	32.465	28.190	71	87
Државна помоћ по становнику	Евра	338,0	276,0	240,0	71	87

Учешће укупне државне помоћи у БДП-у у Републици Србији у посматраном извештајном периоду бележи значајан пад у 2022. години у односу на 2021. годину (График 1.). Додељена државна помоћ у 2022. години у односу на 2021. и 2020. годину бележи приметно умањење у висини од 15% и 31%.

¹⁴ Приступљено 9. јануара 2024. године, <https://www.mfin.gov.rs/dokumenti2/makroekonomski-i-fiskalni-podaci>

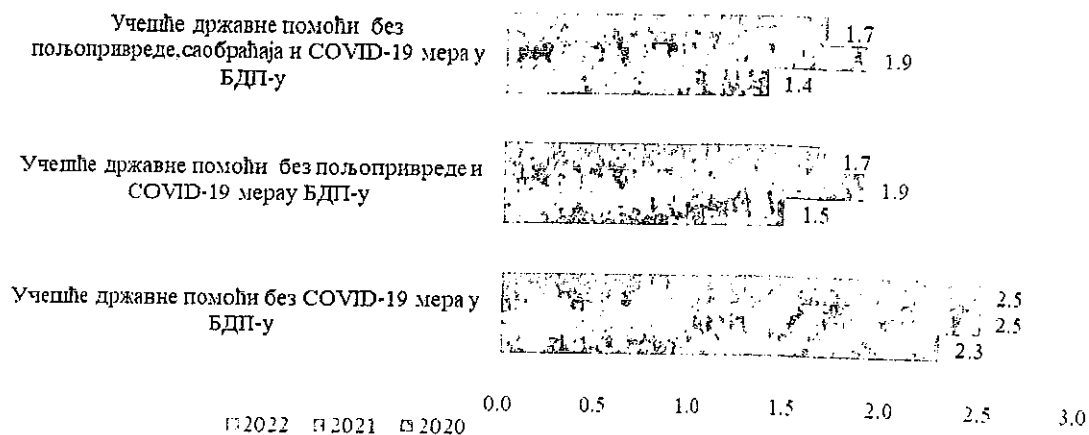
¹⁵ Приступљено 9. јануара 2024. године, <https://www.mfin.gov.rs/dokumenti2/makroekonomski-i-fiskalni-podaci>

¹⁶ Приступљено 9. јануара 2024. године, <https://www.mfin.gov.rs/dokumenti2/makroekonomski-i-fiskalni-podaci>

¹⁷ Саопштење Републичког завод за статистику Републике Србије од 3. јула 2023.

График 2: Кретање учешћа укупне државне помоћи у БДП-у без COVID-19 мера у периоду 2020-2022. године

Учешће државне помоћи умањене за COVID-19 мере у БДП-у

Потребно је нагласити да ако би се посматрао износ од 178.576 милиона динара државне помоћи који не обухвата износ COVID-19 мера, учешће такве државне помоћи у БДП-у би износило 2,5% (График 2.).

Табела 3: Државна помоћ у периоду 2020 – 2022. године (без COVID -19 мера државне помоћи)

Показатељ	Дин/евра	2020. година	2021. година	2022. година
Државна помоћ	мил. дин	124.396	158.298	178.576
Државна помоћ	мил. евра	1.058	1.346	1.520
БДП	мил. дин	5.502.200	6.270.000	7.097.600
БДП	мил. евра	46.796	53.328	60.426
Државна помоћ у БДП-у	у %	2,3	2,5	2,5

Државна помоћ додељена привреди (без COVID -19 мера државне помоћи) је у 2022. години имала апсолутни износ од 178.576 милиона динара са 2,5% учешћа у БДП-у.

3.2. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године по категоријама

Државна помоћ се према примарним циљевима доделе дели на следеће категорије:

- хоризонталну државну помоћ,
- секторску државну помоћ,
- регионалну државну помоћ,
- услуге од општег економског интереса и
- COVID-19 мере државне помоћи.

Наведене категорије, сем COVID-19 мера државне помоћи, чине скуп државне помоћи анализиран као „Индустрија и услуге“.

Помоћ сектору пољопривреде се додатно не објашњава с обзиром да се одредбе Закона не односе на помоћ (подстицаје) у пољопривреди и рибарству.

Хоризонтална државна помоћ је намењена већем броју унапред неодређених (непознатих) корисника и знатно мање нарушава тржишну конкуренцију од секторске државне помоћи. Позитивни ефекти ове категорије државне помоћи су вишеструки, између осталог и зато што се сматра мање селективном од секторске државне помоћи.

Секторска државна помоћ је намењена учесницима на тржишту у појединим делатностима, односно секторима. Ова категорија је знатно селективнија у односу на хоризонталну државну помоћ и, самим тим, у већој мери нарушава или прети да наруши конкуренцију на тржишту.

Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса се додељује како би се овакве услуге обављале у складу са принципима и условима којима се испуњавају постављени циљеви везани за општи интерес државе. Доделом накнаде, као државне помоћи, се пре свега покрива део или сви трошкови који се могу повезати са обављањем услуга при чему није важно да ли те услуге извршава учесник на тржишту који је у државном или приватном власништву.

Регионална државна помоћ се додељује ради подстицања привредног развоја неразвијених, односно мање развијених подручја, пре свега оних у којима је животни стандард изузетно низак или у којима влада висока стопа незапослености. До израде мале регионалне помоћи, у складу са прописима којима се уређују услови и критеријуми усклађености регионалне државне помоћи, Република Србија сматра се као једно подручје чији је БДП по становнику нижи или једнак 45% просека у ЕУ-27.

COVID-19 мере државне помоћи настале су као одговор Републике Србије на озбиљну кризу изазвану заразном болести COVID-19, која је једнако погодила друштво и привреду, због чега је била неопходна правовремена реакција како би се ублажиле последице. Мере које су креиране и спроведене су мере којима се отклањају поремећаји у привреди проузроковани епидемијом заразне болести COVID-19, а односе се на штетне последице, озбиљне поремећаје у привреди и мере државне помоћи кроз докапитализацију учесника на тржишту.

Табела 4: Преглед додељене државне помоћи према категоријама у периоду 2020 – 2022. година

Редни број	Категорија	2020. година			2021. година			2022. година		
		млн. дин.	млн. евра.	у %	млн. дин.	млн. евра.	у %	млн. дин.	млн. евра.	у %
A	Пољопривреда	41.891	356,3	15,4	40.897	347,8	18,4	58.137	495,0	31,0
B (I+II+III+IV)	Индустрија и услуге	82.505	702,0	30,2	117.401	999,0	52,9	120.439	1.025	64,0
I	Хоризонтална државна помоћ	35.296	300,2	12,9	52.755	448,7	23,8	45.907	391,0	24,0
1	Истраживање и развој	438,0	3,7	0,2	358,0	3,1	0,2	1.327	11,3	0,7
2	Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Запошљавање	12.375	105,3	4,5	20.026	170,3	9,0	11.732	100,0	6,2
4	МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Заштита животне средине	19.223	163,5	7,1	27.695	235,5	12,5	25.902	221,0	13,7
6	Култура	2.334	19,8	0,8	4.169	35,5	1,9	2.873	25	1,5
7	Аудиовизуелна делатност	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.847	24,2	1,5
8	Јавно информисање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	477,0	4,1	0,3
9	Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Остало	925,7	7,9	0,3	507,0	4,3	0,2	749,0	6,4	0,4
II	УОЕИ ¹⁸	19.180	163,1	7,0	26.245	223,2	11,8	19.808	169,0	11,0
III	Секторска државна помоћ	3.900	33,2	1,4	0,0	0,0	0,0	73,1	0,6	0,0
1	Рударство	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Саобраћај	3.900	33,2	1,4	0,0	0,0	0,0	73,1	0,6	0,0
3	Челик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV	Регионална државна помоћ за улагање	24.129	205,2	8,8	38.401	326,6	17,3	54.651	465,3	29,1
B	COVID - 19 мере	148.287	1.261	54,4	63.578	540,8	28,7	9.295	79,1	5,0
Укупно (A+B+V)		272.683	2.319	100,0	221.876	1.887,6	100,0	187.871	1.599	100

¹⁸ Услуге од општег економског интереса

Додељена државна помоћ сектору индустрије и услуга износи 120.439 милиона динара и чини 64% укупно додељене државне помоћи (Табела 4.)

Сектору пољопривреде у току 2022. године додељена су средства у укупном износу од 58.137 милиона динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 31%, док је то учешће у 2021. године износило 18,4% односно 40.897 милиона динара, а 2020. године 15,4%, односно 41.891 милиона динара.

Хоризонтална државна помоћ учествује у укупно додељеној државној помоћи у 2022. години са 24% и износила је 45.907 милиона динара, док је у 2021. години учествовала са 23,8% и износила је 52.755 милиона динара, док је то учешће 2020. године износило 12,9% односно 35.296 милиона динара.

Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса у току 2022. године је износила 19.808 милиона динара са учешћем од 11% у укупно додељеној државној помоћи. У 2021. години ова помоћ је износила 26.245 милиона динара и имала је учешће од 11,8%, док је у 2020. години износила 19.180 милиона динара са учешћем од 7% у укупној државној помоћи.

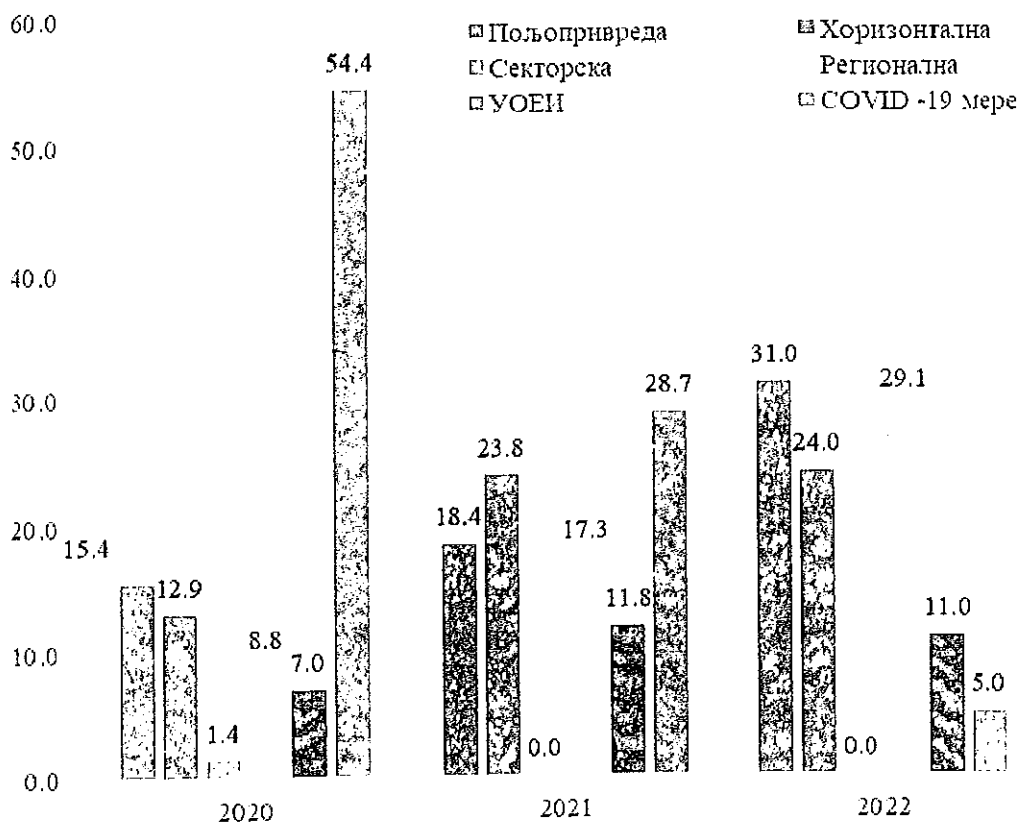
Секторска државна помоћ у 2022. години износи 73,1 милион динара док се у претходним извештајним периодима постепено умањивала. Наиме, помоћ која је приказивана у претходним извештајима као помоћ у сектору саобраћаја се односила на помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса намењена Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија воз“. У овом извештају наведени подаци су сврстани у оквиру државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса, док је износ од 73,1 милион динара износ који је сврстан у секторску државну помоћ односно у оквиру државне помоћи за саобраћај. Средства су додељена на основу Одлуке о спровођењу поступка за доделу средства као стимулативних мера путем јавног позива за унапређење комбинованог транспорта за 2022. годину.

Регионална државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи у 2022. години учествује са 29,1%. Износ ове помоћи од 54.651 милиона динара указује на раст у апсолутном износу у 2022. години у односу на претходне две извештајне године. Регионална државна помоћ је у 2021. години износила 38.401 милион динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 17,3%, док је у 2020. години износила 24.129 милион динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 8,8%.

COVID-19 мере државне помоћи током 2022. године биле су намењене свим секторима, без изузетка, због чега се она сагледава као посебна категорија. Дакле,

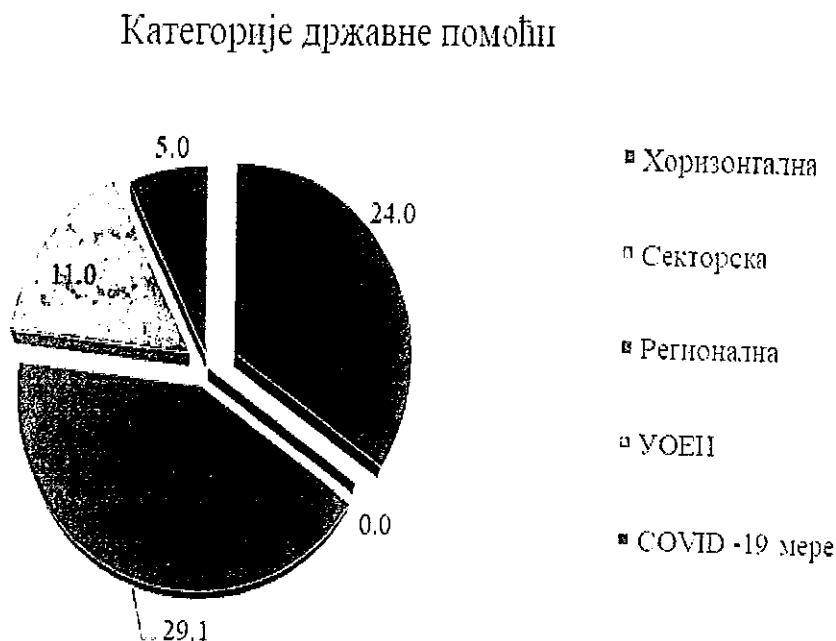
додељена су средства у укупном износу од 9.295 милиона динара, са учешћем у укупној државној помоћи од 5%. Ова помоћ бележи значајно смањење у 2022. години у односу на 2021. и 2020. годину када је износила 63.578 милиона динара са учешћем од 28,7% у укупној државној помоћи и 148.287 милиона динара са учешћем од 54,4%.

График 3: Учешће појединачних категорија државне помоћи укључујући и пољопривреду у укупној државној помоћи у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године

Анализа учешћа појединих категорија државне помоћи у укупно додељеној државној указује на то да регионална државна помоћ бележи раст у 2022. години у односу на две претходне извештајне године, као и да COVID-19 мере државне помоћи бележе значајан пад у 2022. години у односу на две претходне извештајне године.

График 4: Преглед учешћа појединих категорија државне помоћи у додељеној државној помоћи у Републици Србији 2022. године (без пољопривреде)

Највеће учешће у укупној државној помоћи у току 2022. године има регионална државна помоћ са 29,1%.

3.2.1. Хоризонтална државна помоћ

Доделом хоризонталне државне помоћи постижу се циљеви као што су повећање запослености, регионални развој, заштита животне средине, истраживање и развој. Значајно је истаћи да је у извештајном периоду за 2022. годину измењена структура хоризонталне државне помоћи издвајањем државне помоћи за производњу аудиовизуелних дела и државне помоћи за јавно информисање из државне помоћи за културу.

Табела 5: Структура хоризонталне државне помоћи у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године

Износи у милионима динара

Врста хоризонталне државне помоћи	2020. год.	2021. год.	2022. год.	Индекс 22/20	Индекс 22/21
Истраживање и развој	438,0	358,0	1.327	-	-
Усавршавање	0,0	0,0	0,0	-	-
Запошљавање	12.375	20.026	11.732	95	59
МСП	0,0	0,0	0,0	-	-
Заштита животне средине	19.223	27.695	25.902	135	94
Култура	2.334	4.169	2.873	123	69
Аудиовизуелна делатност	0,0	0,0	2.847	-	-
Јавно информисање	0,0	0,0	477,0	-	-
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	-	-
Остало	925,7	507,0	749,0	81	148
Укупно	35.296	52.755	45.907	130	87

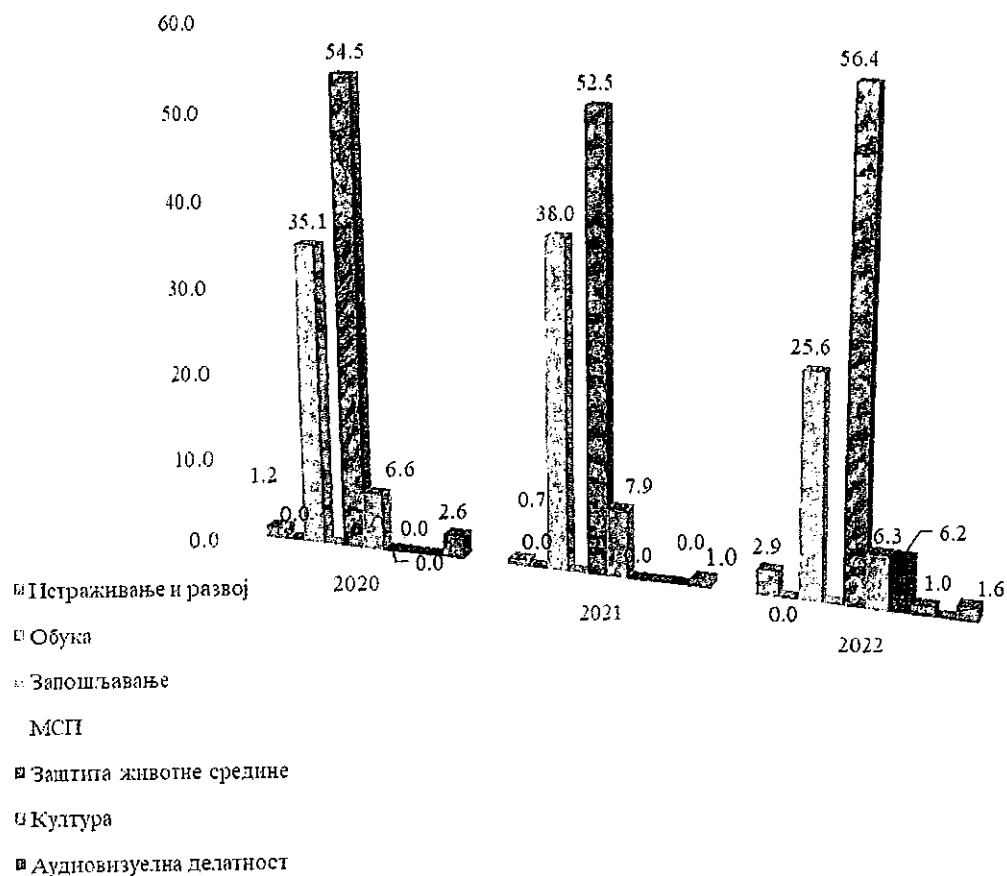
Према подацима исказаним у Табели 5, хоризонтална државна помоћ у 2022. години је, мања у односу на 2021. годину. Измењена структура хоризонталне државне помоћи указује на то да је државна помоћ за културу учествовала у укупној хоризонталној државној помоћи у току 2022. године са 6,3%, док су државна помоћ за аудиовизуелну делатност и јавно информисање учествовале са 6,2% и 1,0% (Табела 6.).

Табела 6: Учешће појединих врста хоризонталне државне помоћи у укупно додељеној хоризонталној државној помоћи у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године

Врста хоризонталне државне помоћи	2020. година		2021. година		2022. година	
	Износ	У %	Износ	У %	Износ	У %
Истраживање и развој	438,0	1,2	358,0	0,7	1.327	2,9
Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запошљавање	12.375	35,1	20.026	38,0	11.732	25,6
МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Заштита животне средине	19.223	54,5	27.695	52,5	25.902	56,4
Култура	2.334	6,6	4.169	7,9	2.873	6,3
Аудиовизуелна делатност	0,0	0,0	0,0	0,0	2.847	6,2
Јавно информисање	0,0	0,0	0,0	0,0	477,0	1,0
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Остало	925,7	2,6	507,0	0,9	749,0	1,6
Укупно	35.296	100	52.755	100	45.907	100

Анализом учешћа појединачних категорија државних помоћи које чине спектар хоризонталне државне помоћи долазимо до закључка да веће учешће у хоризонталној државној помоћи у току 2022. године имају заштита животне средине, запошљавање и укупна државна помоћ за културу (износ који чине државна помоћ за културу, аудиовизуелне делатности и за јавно информисање). Значајно је истаћи да државна помоћ за заштиту животне средине у посматраном извештајном периоду задржава своје учешће у истим границама с тим да је процентуално највећа у 2022. години – 56,4%.

График 5: Структура учешћа појединачних категорија хоризонталне државне помоћи 2020-2022. година

Структура учешћа појединачних категорија хоризонталне државне помоћи у 2022. години показује да највеће процентуално учешће од 56,4% има државна помоћ која се односи на заштиту животне средине, као и да за њом следи државна помоћ за запошљавање у процентуалном износу од 25,6%.

Даље, анализирајући хоризонталну државну помоћ у односу на најчешће инструменте доделе државне помоћи, долазимо до тога да је државна помоћ за заштиту животне средине додељивана највише путем *feed-in* тарифа сврстаних у категорију „остало”, док је државна помоћ за запошљавање највише додељивана путем пореских подстицаја, како је то приказано у Табели 7.

Табела 7: Хоризонтална државна помоћ према инструментима доделе 2022. године

Износи у милионима динара

Врста хоризонталне државне помоћи	Субвенција	У % суб.	Порески подстицаји	У % ПП	Повољни кредити	У % ПК	Смањење доприноса за социјално осигурање	У % СО	Остало	У % Остало	Укупно
Истраживање и развој	1.327	11,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.327
Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Запошљавање	724,0	6,0	1.909	71,8	0,0	0,0	9.099	100,0	0,0	0,0	11.732
МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Заштита животне средине	3.849	31,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	22.053	100,0	25.902
Култура	2.873	23,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.873
Аудиовизуелна делатност	2.847	23,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.847
Јавно информисање	477,0	3,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	477,0
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Остало	0,0	0,0	749,0	28,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	749,0
Укупно	12.097	26,4	2.658	5,8	0,0	0,0	9.099	19,8	22.053	48,0	45.907

Хоризонтална државна помоћ је у 2022. години додељивана путем субвенција у процентуалном износу од 26,4%, док се путем пореских подстицаја додељивала у процентуалном износу од 5,8%. Међутим, путем инструмента дефинисаног као „остало“ хоризонтална државна помоћ је додељена у износу од 48%, а највише због тога што се у оквиру ове категорије налазе *feed-in* тарифе за заштиту животне средине.

Анализом сваког појединачног инструмента којим се додељивала хоризонтална државна помоћ долазимо до тога да највеће учешће у субвенцијама остварује државна помоћ за заштиту животне средине са 31,8%, с тим да ако се узме у обзир збирно процентуално учешће за културу (култура заједно са аудиоузелним делатностима и јавним информисањем) у износу од 51,1% долазимо до тога да су субвенције највише

додељиване за ову врсту државне помоћи. Порески подстицаји и смањење доприноса за социјално осигурање као инструменти доделе државне помоћи учествују са 71,8%, односно са 100% у остваривању циљева запошљавања.

3.2.2. Регионална државна помоћ за улагање

Регионална државна помоћ се додељује ради подстицања развоја мање развијених, односно неразвијених региона и усмерена је на ублажавање структурних проблема и неравномерности у развоју.

Ова категорија државне помоћи подразумева мере које подстичу економску активност да би се смањиле економске, природне, социјалне, демографске и друге разлике у мање развијеним регионима.

Табела 8: Регионална државна помоћ у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године

Показатељ	Износи у милионима динара				
	2020. год	2021. год	2022. год	Индекс 22/20	Индекс 22/21
Државна помоћ (без пољопривреде)	230.792	180.979	129.734	56	72
Регионална државна помоћ за улагање	24.129	38.401	54.651	226	142
% учешћа регионалне државне помоћи за улагање	10,5	21,2	42,1	-	-

Регионална државна помоћ у укупно додељеној државној помоћи 2022. године из које је искључена пољопривреда учествује са 42,1%. Износ ове помоћи од 54.651 милион динара представља увећање у односу на претходне две извештајне године.

Овако посматрана регионална државна помоћ је 2020. године износила 38.401 милиона са учешћем од 21,2%, док је у 2020. години износила 24.129 милион динара, са учешћем од 10,5%.

Такође, ова помоћ је додељивана путем следећих инструмената доделе државне помоћи: субвенције (15.104 милиона динара), порески подстицаји (38.896 милиона динара),

кредити по повољнијим условима додељивани преко Фонда за развој Републике Србије (222 милиона динара), остало (429 милиона динара).

Под инструментом „остало“ подразумева се додела грађевинског земљишта у јавној својини са умањеном накнадом или без накнаде која се плаћа за отуђење грађевинског земљишта, закуп пословног простора у јавној својини који се даје без или са умањеном накнадом у виду закупа и сл.

Табела 9: Однос регионалне, хоризонталне и државне помоћи за санацију и реструктурирање у периоду 2020.-2022. година

Износи у милионима динара			
Државна Помоћ	2020. год	2021. год	2022. год
Регионална државна помоћ за улагање	24.129	38.401	54.651
Хоризонтална државна помоћ	35.296	52.755	45.907
Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0
Укупно	59.425	91.156	100.558

Укупна вредност хоризонталне и регионалне државне помоћи 2022. године износи 100.558 милиона динара. С обзиром да се у извештајном периоду за 2022. годину не појављује државна помоћ за санацију и реструктурирање закључује се да је процентуално гледано износ додељених помоћи (хоризонталне и регионалне) у потпуности опредељен за подстицање развојних циљева.

Изведена анализа уједно указује и на то да се овај позитивни тренд из претходних извештајних периода наставља.

3.2.3. Секторска државна помоћ

Секторска државна помоћ је намењена учесницима на тржишту у појединим секторима што је чини изузетно селективном и у великој мери утиче на конкуренцију на тржишту.

Табела 10: Секторска државна помоћ у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године

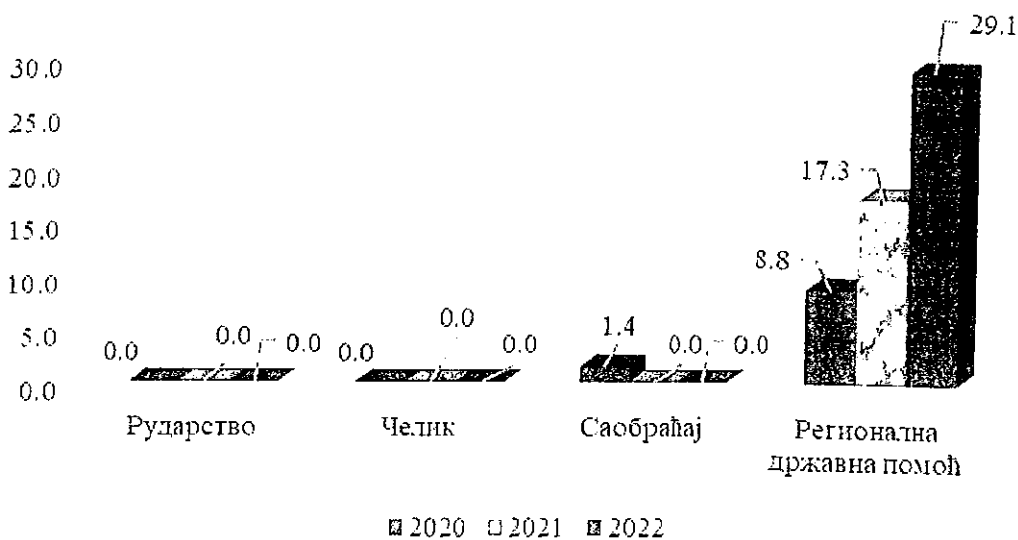
Износи у милионима динара

Сектор	2020. год	2021. год	2022. год
Рударство	0,0	0,0	0,0
Саобраћај	3.900	0,0	73,1
Челик	0,0	0,0	0,0
Укупно	3.900	0,0	73,1

Секторску државну помоћ је додељивало Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре на основу Одлуке о спровођењу поступка за доделу средства као стимулативних мера путем јавног позива за унапређење комбинованог транспорта за 2022. годину (број: 401-00-496/2022-01 од 25.03.2022. године) у укупном износу од 73.059.364,00 динара и то путем субвенција као инструмента доделе државне помоћи.

График 6: Учешће регионалне и секторске државне помоћи у укупној државној помоћи у периоду 2020, 2021. и 2022. година

Учешће регионалне и секторске државне помоћи у укупној државној помоћи

У извештају за 2020. годину додељена државна помоћ у сектору саобраћаја се односила на помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса намењена Акционарском друштву за железнички превоз путника „Србија воз“. Од 2021. године наведена државна помоћ је сврстана у оквиру државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса због чега нема података о овој државној помоћи у 2021. години. У 2022. години Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је доделио средства за комбиновани транспорт.

3.2.4. Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса

Од 2020. извештајне године један део државне помоћи који се раније исказивао у оквиру хоризонталне државне помоћи и то под категоријом „остало“ је сврстан под нову категорију државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса. Ова помоћ је у току 2022. године износила 19.808 милиона динара, док је забележила учешће у укупној државној помоћи од 11,0%. Помоћ је у 2022. години умањена у односу на 2021. годину када је износила 26.245 милиона динара.

Табела 11: Државна помоћ у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године

Износи у милионима динара

Година	2020. год	2021. год	2022. год
УОБИ	19.180	26.245	19.808
Укупна државна помоћ	272.683	221.876	187.871
%	7,0	11,8	11,0

Ова помоћ је додељивана са локалног, покрајинског и републичког нивоа. Износ у великој мери чине средства намењена јавним медијским сервисима и другим великим јавним предузећима.

Ова врста државне помоћи је додељивана путем следећих инструмената доделе државне помоћи: субвенција (7.210 милиона динара) и остало (12.598 милион динара).

3.2.5. COVID-19 мере државне помоћи

COVID-19 мере државне помоћи настале су као одговор Европске уније на озбиљну кризу изазвану епидемијом заразне болести COVID-19 која је једнако погодила друштво и привреду због чега је била неопходна правовремена реакција како би се ублажиле последице. У том смислу, креиране су мере којима се отклањају поремећаји у привреди а односе се на отклањање штетних последица и озбиљни поремећаја у привреди и мере државне помоћи кроз докапитализацију учесника на тржишту. У складу са наведеним од извештаја за 2020. годину прати се ова категорија државне помоћи.

Табела 12: COVID-19 мере државне помоћи у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године

Износи у милионима динара			
Година	2020. год	2021. год	2022. год
COVID-19 мере државне помоћи	148.287	63.578	9.295
Укупна државна помоћ	272.683	221.876	187.871
%	54,4	28,7	5,0

Анализа указује на то да је у 2022. години ова категорија помоћи износила 9.295 милиона динара, док је у 2021. и 2020. години износила 63.578 милиона динара односно 148.287 милиона динара. Дакле, бележи се значајно умањење и то у износу од 85% у току 2022. године. У 2022. години ова помоћ се додељивала путем следећих инструмената доделе државне помоћи: субвенција (225 милиона динара), повољних кредита (26 милиона динара), остало (71 милиона динара), гаранција (2.906 милиона динара) и отписа дуга (6.067 милиона динара).

3.3. Инструменти додељене државне помоћи у 2022. години у Републици Србији

Доделом државне помоћи корисник стиче повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте. Она се додељује из јавних средстава и зависно од инструмената доделе, може представљати стварни или потенцијални јавни расход или умањено остварење јавног прихода (члан 3. став 1. Закона).

Инструменти доделе државне помоћи представљају начин путем којег давалац државне помоћи додељује јавна средства. Давалац државне помоћи може изабрати да додељује јавна средства у виду директног инструмента као што је пренос новчаних средстава (бесповратна средства) или неког индиректног инструмента као што је гаранција државе.

Неопходно је истаћи да је давалац државне помоћи дужан да државну помоћ која се додељује у облику субвенције (бесповратних средстава) изрази у бруто новчаној противвредности тј. износу пре одбитка пореза и других накнада. Такође, ако се државна помоћ додељује кроз друге инструменте државне помоћи, давалац је дужан да изврши транспарентани приказ кроз бруто новчану противвредност која је изражена у номиналном износу. Поред тога, државна помоћ која се исплаћује у више рата се мора дисконтовати на вредност у тренутку доделе при чему се за дисконтовање користи дисконтна стопа која важи у тренутку доделе.

Државна помоћ у Републици Србији је 2022. године додељивана путем следећих инструмената (члан 3. став 4. Закона):

- бесповратна средства (субвенције),
- фискална олакшица - умањење или ослобођење од плаћања пореза, доприноса, царина и других фискалних дажбина (пореске олакшице),
- кредити дати по повољнијим условима од тржишних (повољни кредити),
- гаранција државе, сваког правног лица које располаже и/или управља јавним средствима или другог даваоца државне помоћи, дата по условима повољнијим од тржишних (гаранције),
- отписа дуга према држави, локалној самоуправи или правном лицу које управља или располаже јавним средствима (отпис дуга), и
- продаја непокретности у јавној својини без накнаде или по цени нижој од тржишне, ослобађање од плаћања такси, *feed-in* тарифе (остало).

Табела 13: Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године према инструментима доделе (укључујући и сектор пољопривреде)

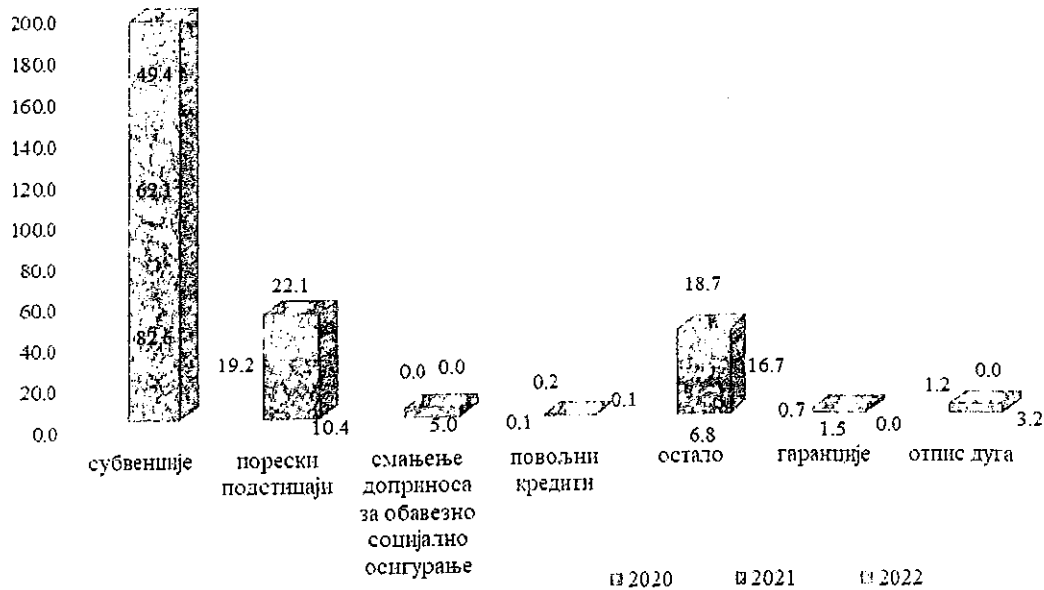
Инструмент Доделе	Износи у милионима динара							
	2020. год.	У	2021. год.	У	2022. год.	У	Индекси	
		%		%		%	22/20	22/21
Субвенције	225.213	82,6	137.991	62,1	92.846	49,4	41	67
Порески подстицаји	28.412	10,4	42.494	19,2	41.554	22,1	146	98
Повољни Кредити	552,0	0,2	108,0	0,1	248,0	0,1	45	230
Гаранције	0,0	0,0	1.513	0,7	2.906	1,5	-	192
Смањење доприноса	0,0	0,0	0,0	0,0	9.099	5,0	-	-
Остало	18.506	6,8	37.100	16,7	35.151	18,7	190	95
Отпис Дуга	0,0	0,0	2.670	1,2	6.067	3,2	-	227
Укупно	272.683	100	221.876	100	187.871	100	69	85

Путем субвенција у 2022. години је додељено 49,4% укупно додељене државне помоћи, док је путем пореских подстицаја укупно додељено 22,1% државне помоћи. Износ нето државне помоћи по основу одобрених повољних кредита 2022. године је био 248 милиона динара, а 2021. и 2020. године нето државна помоћ по основу одобрених повољних кредита износила је 108 милиона динара односно 552 милиона динара.

График 7: Структура инструмената доделе државне помоћи у Републици Србији 2020, 2021. и 2022. године

Структура инструмената 2020-2022. година

Коришћење одређеног инструмента доделе државне помоћи мора одговарати тржишном недостатку који се настоји отклонити у датом моменту при чему је неопходно водити рачуна о томе да се изабере инструмент који ће имати најмањи утицај на конкуренцију.

У 2022. години субвенције остају инструмент којим се највише реализовала додела државне помоћи. Хоризонтални и регионални циљеви се финансирају директним инструментима (субвенције) и индиректним инструментима (порески подстицаји) доделе државне помоћи.

3.3.1. Укупно додељена државна помоћ у Републици Србији 2022. године према инструментима доделе

Табела 14. Инструменти доделе државне помоћи у 2022. години
Износи у милионима динара

Редни број	Категорија	ИНСТРУМЕНТИ ДОДЕЛЕ ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ							Укупно
		Субвенције	Порески подстицаји	Повољни кредити	Остало	Гаранције	Отпис дуга	Смањење доприноса	
A	Пољопривреда	58.137	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	58.137
B (I+II+IV)	Индустрија и услуге	34.484	41.554	222,0	35.080	0,0	0,0	9.099	120.439
I	Хоризонтална државна помоћ	12.097	2.658	0,0	22.053	0,0	0,0	9.099	45.907
1	Истраживање и развој	1.327	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1.327
2	Усавршавање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3	Запошљавање	724,3	1.909	0,0	0,0	0,0	0,0	9.099	11.732
4	МСП	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5	Заштита животне средине	3.849	0,0	0,0	22.053	0,0	0,0	0,0	25.902
6	Култура	2.873	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.873
7	Аудиовизуелна делатност	2.847	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2.847
8	Јавно информисање	477,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	477,0
9	Санација и реструктурирање	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Остало	0,0	749,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	749,0
II	УОБИ	7.210	0,0	0,0	12.598	0,0	0,0	0,0	19.808
III	Секторска државна помоћ	73,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	73,1
1	Рударство	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2	Саобраћај	73,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	73,1
3	Челик	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
IV	Регионална државна помоћ за улагање	15.104	38.896	222,0	429,0	0,0	0,0	0,0	54.651
B	COVID - 19 мере	225,0	0,0	26,0	71,0	2.906	6.067	0,0	9.295
Укупно (A+B+V)		92.846	41.554	248,0	35.151	2.906	6.067	9.099	187.871

3.3.1.1. Субвенције

Субвенције су и у 2022. години остале најзаступљенији инструмент доделе државне помоћи са учешћем од 49,4% у укупно додељеној државној помоћи. Субвенције износе 92.846 милиона динара. За разлику од претходне две извештајне године у току 2022. године износ субвенција намењен мерама подршке привреди у отежаним условима пословања узрокованих епидемијом заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 је знатно смањен и износи 225 милиона динара. Највећи удео у субвенцијама имају субвенције додељене за развој пољопривреде (58.137 милиона динара) и субвенције додељене сектору индустрије и услуга (34.484 милиона динара).

3.3.1.2. Порески подстицаји

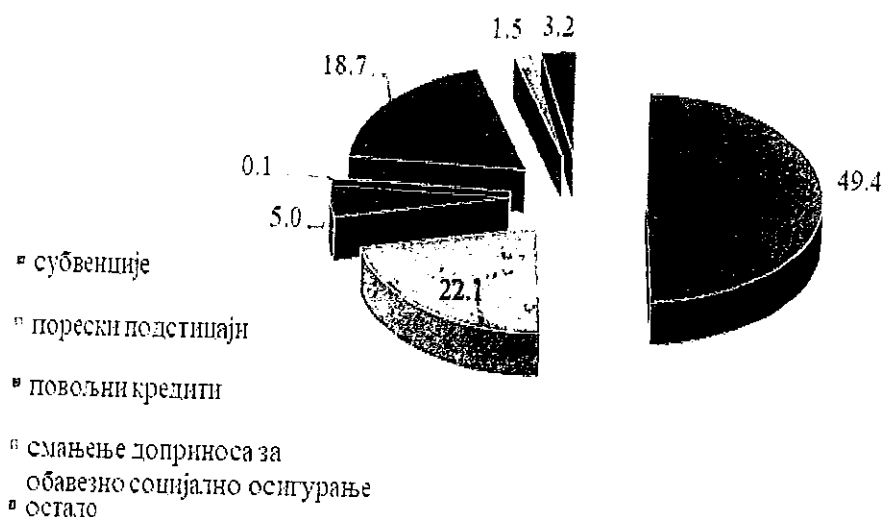
Порески подстицаји у 2022. години као инструмент доделе државне помоћи су износили укупно 41.554 милиона динара. У укупном износу као инструмент доделе државне помоћи учествују са 22,1%. За потребе овог извештаја, термин „порески подстицаји“ обухвата: пореске подстицаје одобрене на основу закона којим се уређује порез на добит правних лица, пореске подстицаје одобрене на основу закона којим се уређује порез на доходак грађана и пореске подстицаје одобрене на основу закона којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање. Овај инструмент се највише користио приликом доделе регионалне државне помоћи и хоризонталне државне помоћи за запошљавање.

3.3.1.3. Повољни кредити

Државна помоћи по основу одобрених повољних кредита 2022. године износи 248 милиона динара, односно заступљена је са 0,1% у укупно додељеној државној помоћи. Износ државне помоћи садржан у повољним кредитима (одобреним под условима повољнијим од услова на банкарском тржишту капитала) представља позитивни ефекат повољније каматне стопе по којима су кредити одобравани, у односу на референтну каматну стопу, која је објављена на сајту Комисије www.kkdp.gov.rs. Овај инструмент се највише користио приликом доделе регионалне државне помоћи.

График 8: Структура инструмената доделе државне помоћи у Републици Србији 2022. године (са пољопривредом)

Структура инструмената у процентима у 2022. години

3.3.1.4. Остало

Остали инструменти доделе државне помоћи чине 18,7% укупно додељене државне помоћи, док је њихов апсолутни износ 35.151 милион динара. Остали инструменти обухватају продају непокретности у јавној својини без накнаде или по цени нижој од тржишне, ослобађање од плаћања локалних такси, *feed-in* тарифе, таксе намењене РТС и РТВ и сл. Овај инструмент се највише користио приликом доделе државне помоћи за заштиту животне средине, регионалне државне помоћи.

3.3.1.5. Гаранције

Гаранције као инструмент доделе државне помоћи чине 1,5% укупно додељене државне помоћи и износе 2.906 милиона динара. Овај инструмент се користио приликом реализације COVID-19 мера државне помоћи¹⁹.

¹⁹ Закони о гарантним шемама Министарства финансија

3.3.1.6. Отпис дуга

Отпис дуга као инструмент доделе државне помоћи чини 3.2% укупно додељене државне помоћи, док је апсолутни износ овог инструмента 6.067 милиона динара. Овај инструмент се користи приликом реализације COVID-19 мера државне помоћи.

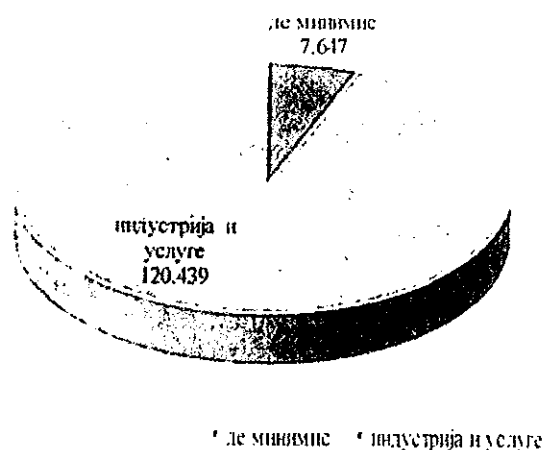
3.3.1.7. Смањење доприноса за обавезно социјално осигурање

Овај инструмент доделе државне помоћи чини 5.0% укупно додељене државне помоћи, док је апсолутни износ овог инструмента 9.099 милиона динара. Овај инструмент се користи у току 2022. године приликом реализације државне помоћи за запошљавање.

4. ПОМОЋ МАЛЕ ВРЕДНОСТИ (*de minimis* помоћ)

Закон о контроли државне помоћи дефинише помоћ мале вредности (*de minimis* помоћ) као помоћ која нема значајан утицај на нарушавање конкуренције на тржишту и на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније. *De minimis* помоћ се не пријављује Комисији, имајући у виду да не представља државну помоћ, већ одлуку о оправданости доделе доноси давалац *de minimis* помоћи, који обавештава Комисију о додељеној *de minimis* помоћи.

График 9: Однос помоћи мале вредности и државне помоћи додељене за индустрију и услуге 2022. године

De minimis помоћ прати се одвојено од државне помоћи и није приказана у укупном износу додељене државне помоћи. *De minimis* помоћ се може доделити за било коју намену, осим за набавку друмских теретних возила учесницима на тржишту који обављају услуге превоза терета, подстицање извоза, односно за успостављање и функционисање дистрибутивне мреже или за друге текуће расходе повезане са извозном делатношћу, давање предности домаћим производима у односу на увозне производе.

Наиме, *de minimis* помоћ може да се додели појединачном учеснику на тржишту у висини до 23.000.000,00 динара, а у сектору друмског саобраћаја у висини до 11.500.000,00 динара, под условим да се средства неће користити за куповину возила за обављање делатности друмског превоза терета, у било ком периоду у току три узастопне фискалне године.

Табела 15: *De minimis* помоћ у периоду 2020-2022. година

Ниво доделе	Износи у милионима динара				
	2020. год	2021. год	2022. год	Индекс 2022/2020	Индекс 2022/2021
Републички	5.215	7.439	6.183	119	83
Покрајински	251.0	523.0	500.0	199	96
Локалне самоуправе	830.0	945.0	964.0	116	102
Укупно	6.296	8.907	7.647	122	86

Додељена помоћ мале вредности 2022. године је износила 7.647 милиона динара, од чега је 6.183 милиона динара додељено са републичког нивоа. 500 милиона динара додељено је са покрајинског нивоа, а 964 милиона динара је додељено са нивоа јединица локалне самоуправе. У односу на 2021. годину када је *de minimis* помоћ износила 8.907 милиона динара, додељена *de minimis* помоћ у 2022. години бележи умањење за 14%. Ова врста помоћи се највише додељује путем субвенција, с тим да се јављају и царинске олакшице као инструмент доделе које у 2022. години износе 90.409.673,00 динара.

Измене закона којима се уређује област јавног информисања омогућиле су да се суфинансирање одређених пројеката јавног информисања подведе под ову врсту помоћи. Наиме, изменама прописа пројектно суфинансирање јавног информисања је окарактерисано као *de minimis* помоћ која се може додељивати са свих нивоа власти. Кроз различите програме подстицаја *de minimis* помоћ је додељена за развој малих и средњих привредних субјеката и предузетника. Такође, значајни износ ове помоћи намењен је истраживању, иновацијама и развоју, запошљавању, као помоћи додељене у ванредним околностима проузрокованим епидемијом заразне болести COVID-19. *De minimis* помоћ је забележила раст у укупном износу у 2022. години за 22% у односу на 2020. годину, док је у односу на 2021. годину забележила пад у износу од 14%.

У складу са чланом 48. Закона, Комисија води регистар *de minimis* помоћи који садржи податке о даваоцу, кориснику, правном основу за доделу помоћи, инструменту и износу помоћи. Регистар представља јединствену електронску базу података. Давалац државне помоћи је дужан да води евиденцију о додељеној помоћи и да достави Комисији податке неопходне за вођење наведеног регистра²⁰.

²⁰ *De minimis* регистар (kkdp.gov.rs)

5. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

На основу досадашње праксе, може се закључити да је свест давалаца државне помоћи о обавези пријаве државне помоћи ради оцене усклађености пре доделе државне помоћи знатно побољшана, имајући у виду да је Комисија првенствено у поступку претходне контроле доносила решења којим је утврђивала постојање и оцењивала усклађености пријављене државне помоћи. „*Ex-ante*“ контрола и „*standstill*“ клаузула²¹ омогућавају превентивно деловање односно заштиту тржишта и конкуренције од потенцијалне дисторзије коју државна помоћ може имати.

У односу на претходне извештајне периоде, приметан је тренд јачања свести код давалаца државне помоћи о потреби благовремене и уредне пријаве државне помоћи. Без обзира на овакав тренд, неопходно је и даље јачање свести давалаца државне помоћи о обавези правовременог подношења пријаве државне помоћи, а све у циљу да би се број поступака накнадне контроле свео на минимум.

Додела државне помоћи за реализацију хоризонталних циљева (запошљавање, регионални развој, заштита животне средине, истраживање и развој) у 2022. години наставља започети балансиран тренд у претходним извештајним периодима. Износи који се додељују за ову врсту циљева су прилично уједначени и константни. У оквиру хоризонталних циљева су и средства издвојена за заштиту животне средине с тим да су забележила мањи пад у 2022. години у односу на 2021. годину за 6%.

Укупна вредност хоризонталне и регионалне државне помоћи 2022. године износи 100.558 милиона динара. С обзиром да се у извештајном периоду за 2022. годину не појављује државна помоћ за санацију и реструктурирање закључује се да је процентуално гледано износ додељених помоћи (хоризонталне и регионалне) у потпуности опредељен за подстицање развојних циљева. Изведена анализа уједно указује и на то да се овај позитивни тренд из претходних извештајних периода наставља.

Даље, за циљеве који се тичу регионалног развоја у 2022. години издвојен је износ од 54.651 милион динара који је знатно већи у односу на претходне две извештајне године, за 127%, односно 142%.

Секторску државну помоћ је додељивало Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и то за унапређење комбинованог транспорта за 2022. годину у укупном

²¹ Члан 30, став 5. Закона прописује да се државна помоћ која подлеже обавези пријаве, не може доделити пре него што Комисија да мишљење односно донесе решење којим се оцењује усклађеност са правилима о додели државне помоћи. Такође, члан 37, став 5. Закона прописује да до доношења решења у поступку накнадне контроле, Комисија може да наложи даваоцу меру у складу са овим законом а којом се налаже привремено обустављање доделе државне помоћи

износу од 73.059.364,00 динара и то путем субвенција као инструмента доделе државне помоћи.

Од извештаја за 2020. годину прате се и две нове извештајне категорије државне помоћи које се односе на државну помоћ додељену у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса и државне помоћи у виду COVID-19 мера.

Апсолутни износ државне помоћи у облику накнаде за обављање услуга од општег економског интереса у току 2022. године је 19.808 милиона динара, док њено учешће у укупној државној помоћи износи 11,0%. Даваоци ове врсте помоћи су јединице локалне самоуправе, покрајински органи и управе и републички органи и органи државне управе. Износ у великој мери чине средства намењена јавним медијским сервисима и другим јавним предузећима. Инструмент доделе ове помоћи су субвенције (7.210 милиона динара) и инструмент категорисан као „остало” (12.598 милиона динара).

Подаци у вези државне помоћи COVID-19 мера упућују на то да се ова мера државне помоћи значајно умањила у извештајном периоду за 2022. годину, што је имајући у виду природу ове мере позитиван тренд. Дакле, за ове мере у току 2022. године издвојено је 9.295 милиона динара. Ове мере су спровођене на локалном и републичком нивоу и то путем следећих инструмената доделе државне помоћи: субвенција (225 милиона динара); кредита (26 милиона динара); остало (71 милион динара), гаранције (2.906 милиона динара) и отписа дуга (6.067 милиона динара).

Општи закључак је да је потребно наставити са реализацијом мера државне помоћи које се односе на подстицање хоризонталних циљева, као што су запошљавање, регионални развој, заштита животне средине, усавршавање, истраживање и развој.

Извештај о додељеној државној помоћи у Републици Србији 2022. године, састављен је и израђен на основу прилога које су доставили даваоци државне помоћи. За тачност, веродостојност, истинитост и потпуност података наведених у достављеним прилозима одговоран је давалац државне помоћи.

Савет Комисије је усвојио овај извештај на 211. седници 5. фебруара 2024. године.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Владимир Антонијевић